

1-Cİ BÖLMƏ CAVABLAR

9-cu siniflər üçün

İtə ataram, yada satmaram

1	2	3	4	5
B	D	E	B	D

6	Sonanın əri öldü, uşaqları yetim qaldı. Ehtiyac qadını sıxdı.
7	1. Onlar Sonanın əl işinə (xalçasına) heyranlıq duyurlar. Nümunə: Necə də inansın! Bu ki qüdrət qələmi ilə çəkilməmiş bir şəkildir! Əhsən belə barmaqlara! 2. Onlar Sonanın təəssübkeşliyinə (xalçanı ingilisə satmamağına) sevinirlər, qürur duyurlar. Nümunə : Halal olsun belə qadına!
8	1. Xalça necə adlanırdı? 2. Xalçanı kim toxumuşdu? 3. Sona xalçanı bazara niyə aparırdı? 4. Sona xalçanı niyə satmadı? 5. Sonanın xalça ilə bağlı hansı məqsədi var idi? Və s.
9	2. Sona xalçanın yad əllərə, yəni başqa xalqdan olan insanların əlinə düşməsinə istəmirdi. Bunu onun "İtə ataram, yada satmaram" cümləsinə əsasən müəyyən etmək olar.
10	İlk dəfə bazara gedirdi.

Domokl qılıncı

1	2	3	4	5
B	A	D	A	C

6	Hər hansı çətin şəraitdə, ekstremal hallarda bu ifadədən "təhdid", "təhlükə" mənasında xəbərdarlıq kimi istifadə olunur. Kiməsə müraciətlə: "Başının üstündə Domokl qılıncı asılıb" deyilsə, həmin insana xəbərdarlıq edilir. O, hadisənin ciddiliyinə soyuqqanlı və ayıq olmağa çağırılır.
7	Sadə bir ailədə böyümüşdü. İnsanlar arasında cəsarəti və hiyləgərliyi ilə məşhur idi. Kartaca ilə apardığı döyüşlərdən sonra Sirakuza o dövrün ən güclü dövlətlərindən birinə çevrilmişdi. Üzdə xalqın tərəfini saxlayan bu hiyləgər hökmdar qəddarlığı ilə də tanınırdı. Domokl adlı bir təlxəyi var idi. Domoklu sınağa çəkir. Və s.
8	At tükü ilə asılmış olması

9	Mümkün doğru cavab: Dionisi ona böyük hakimiyyətin, liderliyin nə qədər çətin olduğunu başa saldı. Domokl krallığının heç də kənardan göründüyü kimi zövq-səfadan ibarət olmadığını başa düşdü.
10	qədim yunan əfsanəsindən

Spartak üsyanı

1	2	3	4	5
D	C	D	D	A

6	Spartakın üsyanı əsl böyük müharibə idi. Geniş miqyaslı idi.			
7	Səbəb		Nəticə	
	Spartakın düşərgəsində döyüşçülərlə bərabər, qadınlar, uşaqlar, qocalar var idi			
			Üsyançıların üzərinə yaxşı təlim görmüş legionlar göndərilir.	
8	2 il (e. ə. 74-e. ə. 72)			
9	Zaman	Məkan	Hadisə	Şəxs
	Eramızdan əvvəl I əsr Və ya e. ə. 74-e. ə. 72-ci ilər	Roma	Üsyan baş verdi.	Spartak Qullar Qladiatorlar
10	Spartak dəniz quldurlarına güvənmişdi. Onları Siciliya adasına aparacaqlarına ümid edirdi. Amma onlar sözlərinin üstündə durmurlar. Spartak və dəstəsi məğlub olur. Dəniz quldurlarının bu hərəkəti xəyanət idi.			

Misilsiz ixtira

1	2	3	4	5
C	D	A	D	E

6	Lisenziyanın alınması və şəbəkənin yaradılması vaxt tələb edirdi.			
7	1973-cü ilin aprel ayında ilk dəfə istifadə olunmuşdu.			
	Çəkisi 1 kiloqram idi.			
	Akkumulyatoru cəmi 20 dəqiqə danışmaq üçün kifayət edirdi.			
8	Ümumilikdə 2 min detal var idi.			
	1983-cü ildə satışa çıxarıldı.			
9	Və s.			
8	Bu, həqiqətən, triumf idi. O vaxta qədər biz maşınlarda 14 kiloqramlıq telefonlardan istifadə edirdik. Onların hamısını 1 kq-a yerləşdirmək qabiliyyəti böyük sıçrayış idi".			
9	M. Kuperin Coel Enqelə zəng edərək ona əsl mobil telefondan zəng etdiyini dediyi hissədə			

10	Müasir insanın həyatını mobil telefonsuz təsəvvür etmək mümkün deyil. İnsanlar bütün danışıqlarını, əsasən, mobil telefonla həyata keçirirlər. Çünki mobil telefonla ünsiyyət bu qədər əlçatandır, həm də vaxta qənaət deməkdir. Amma bəzən mobil telefonlar real ünsiyyətin məhdudlaşmasına gətirib çıxarır. Bu isə xoş hal deyil. İnsanlar bu səbədən bir-birlərindən uzaqlaşmış olurlar. Və s.
----	---

Qar əlifbası

1	2	3	4	5
B	B	D	E	A

6	Dünyaya yağan heç bir qar dənəsi o birisinə bənzəmir.	
7	Səbəb	Nəticə
	Vilson əlinə taxta alıb qar tuturdu.	
		Kiçik buz kristallarından ibarət atmosfer yağıntısı əmələ gəlir. Qar yağır.
8	Böyüdücü ilə baxdıqda qar dənələrinin möcüzəvi quruluşunu gördüm. İndiyə qədər bu gözəlliyin başqaları tərəfindən görülməməsini utandırıcı hal hesab edirəm.	
9	1. Qar dənəciklərinin içində olan gizli məlumatı araşdırmaq ilk dəfə Vilsonun ağına gəlib. 2. 1885-ci ilin yanvar ayında Vilson Elvin Bentli fotoapararla qar dənəciyinin şəklini çəkir. 3. Vilson Bentli 5000-dən artıq qar kristalı çəkir, amma 2 eyni kristal tapa bilmir. 4. 1931-ci ildə Vilsonun "Qar kristalları" kitabı satışa çıxarılır. 5. Vilsonun uzun müddət 2500-dən çox qar kristallarının üzərində apardığı təcrübə bütün dünyanı heyranə salır.	
10	Vilson Elvin Bentli fotoapararla qar dənəciyinin şəklini böyüdərək çəkirdi. Bu yolla onu daha yaxından görmüş olurdu.	

11-ci siniflər üçün

Qarabağ atları

1	2	3	4	5
D	B	B	C	A

6	Mehdiqulu xan, İbrahim xan
7	Ucaboy olduqlarına görə

8	Səbəb	Nəticə
	1823-cü ildə ingilislər Mehdiqulu xanın zavodundan bahasına 60 baş madyan alıb aparıblarmış.	
		Qarabağ atçılığına böyük zərbə vurulub.
9	Atçılıq zavodu yaradıldı.	
10	Şuşada olan görkəmli rus rəssamı Vasili Vereşşaqin onun haqqında yazmışdı. O qeyd etmişdi ki, Şuşanın yaxınlığında Qarabağ xanı Mehdiqulu xanın qızı Natəvan xanımın böyük, qədimi evi var idi. Və bayram tədbirlərinə xüsusi təmtəraq bəxş edən ən bahalı və əzəmətli görkəmli atlar ona məxsus idi. Onun bütün ölkədə məşhur olan ilxısı var idi. Şairənin Qarabağ atları 1867-ci ildə Parisdə, Moskvada və Tiflisdə ümumdünya kənd təsərrüfatı sərgilərində iştirak edir və hər dəfə də qalib gələrək, qızıl medallarla mükafatlandırılmışdır.	

Cırcırma

1	2	3	4	5
A	D	C	B	D

6	1. Yaponiya 2. Amerika 3. Malaziya 4. Xonsyu
7	Cırcıramalar zərərli həşəratları yeməklə insana fayda gətirir.
8	milçək, ağcaqanad, kəpənək
9	Cırcıramanın qalıqlarının Yura dövrünə aid daş kömür çöküntülərində qaldığını diqqətə çatdırmaq üçün
10	Onların davranışından havanın dəyişəcəyini gözləmək olar.

Kaktus

1	2	3	4	5
D	B	B	B	D

6	iş otağı, mətbəx və dəhliz
7	Kaktus əqli fəaliyyəti aktivləşdirir.
	Düşüncənin normallaşmasına kömək edir.
	Miqren ağrıları neytrallaşdırır.
8	Yoluxucu xəstəliklər zamanı faydalı təsir göstərir.
	Eroziya zamanı faydalı təsir göstərir.
	Kökündən cavan bitkiləri ayırmaqla çoxaltmaq
9	Becərildiyi evdə mənzil sahiblərini mənfi təsirlərdən qoruyur, müsbət enerji yaradır. Onun iş otağındakı pəncərə önünə qoymaq məhsuldar iş şəraitinin təmin edilməsinə xidmət edir.

10

1. Kaktusu avropalılar necə bitki hesab edirdilər?
2. Amerikada kaktus hansı mədəniyyətin təqib hissəsi hesab olunur?
(Mətnin məzmunu ilə bağlı hazırlanmış digər suallar)

Dost borcu

1	2	3	4	5
B	B	E	A	C

6	40 ildən bəri dostluq edən iki nəfər varmış. Onlar fərqli xarakterə malik olsalar da, dostluqlarını davam etdirə bilmişdilər. Birinci dost səbirli, ikinci dost isə hövsələsiz idi. Bir gün onların arasını vururlar. İkinci dost çılgınca çıxıb getmək istəyəndə birinci dost ondan borcunu qaytarmasını tələb edir. Birinci dost ona borclu olmadığını, amma nəyi varsa satıb borcunu ödəyəcəyini deyir. Onu namərd adlandırır. Birinci dost borcun həyatının 40 ili olduğunu deyir. İkinci dost səhvini anlayır və üzr istəyir. Dostluqlarının davam etməsini istədiyini deyir.
7	Birinci dost o biri dostdan borcunu qaytarmasını istəyir.
8	Səbirli dost:Xarakteri sakit, ağır idi. Aralarında müəyyən problem yarananda səbirlə işləri qaydasına salar, dostunu da uyğunsuz hərəkətlərdən çəkindirərdi. Hövsələsiz dost:Səbirsiz və kəmhövsələ idi. Ürəyi təmiz idi. Ortaq: Hər ikisi dostluqlarına yüksək dəyər verirdi.
9	Dünyada çoxlu vacib duyğular var. Onlardan biri də dostluqdur. Dostluqda hər iki tərəf anlayışlı olmalıdır. Yoxsa bu dostluq qısamüddətli olar. Yaxşı dostu olan insan çox xoşbəxt insandır. (Dostluğun dəyərini anladan bu kimi cümlələr)
10	Əminlik, çünki o dostunun haqlı olduğunu təsdiq edir. Dostluqlarının davam etməsinin vacibliyini vurğulayır.

Dəyişə bilməyəcəyimiz şeylər

1	2	3	4	5
B	A	C	C	D

6	Əldən çıxdıqdan sonra: fürsəti Ağızdan çıxdıqdan sonra:sözü	Keçdikdən sonra:zamanı Atıldıqdan sonra:daşı
7	Atdığımız hər addımı tələsmədən, eyni zamanda gecikmədən atmaq lazımdır.	
8	Qadın başqasının peçenyəsini yediyini, həmin adamın isə buna anlayışla yanaşmasını anlayır. O, haqlı olmadığını görüb çox peşman olur. Amma artıq həmin adamı bir daha görə bilməyəcəkdi. Buna görə də qadının peşmanlığı heç bir işə yaramayacaqdı.	
9	Mən vəziyyəti düzgün qiymətləndirə bilmədiyimə görə sizdən üzr istəyirəm. Düşünürdüm ki, mənim peçenylərimi icazəsiz götürməklə çox pis hərəkət edirsiniz. Sonra anlayanda ki, əksinə öz peçenyenizi mənimlə bölüşmüşünüz, çox pis oldum. Anladım ki, bir şeyi dəqiq bilmədən kimisə günahlandırmaq olmaz.	
10	kitab oxuyurlar, jurnal oxuyurlar, mütaliə edirlər	

9-cu siniflər üçün

Tarixdə yanlışlıqlar

1	2	3	4	5	6	7	8
C	A	E	E	E	B	E	C

9		Həqiqi mənada işlənmişdir.	Məcəzi mənada işlənmişdir.	Digər mənada işləndiyi cümlə
	Kəsirdilərsə		✓	Mən ağacın qurumuş budağını kəsdim.
	Bağışlanırdısa		✓	Ad günümdə mənə kitab bağışlandı.
10	Bizim doğru bildiyimiz		Tarixdəki realıq	
	Qladiator döyüşünün sonunda imperatorun baş barmağını yuxarı qaldırması məğlub döyüşçüyə həyat bağışlamaq demək idi.			
			Əgər məğlub qladiatora həyat bağışlanırdısa, baş barmaq qınına salınmış qılınc kimi ovucun içində gizlədilirdi.	

Mömünə Xatun türbəsi

1	2	3	4	5	6	7	8
C	D	C	E	D	D	B	A

9	1.Mükəmməl ömür yoldaşı idi. 2. Yaxşı ana idi.
10	1-ci fikir

Eyibli küpə

1	2	3	4	5	6	7	8
A	B	E	A	B	A	B	E

9	İkinci təsvir uyğun gəlir. 1-ci səbəb: Su daşıyanın əlində 2 küpə var. 2-ci səbəb: Yolun bir tərəfində güllər bitib.
10	Məcəzi mənada işlənmişdir. Ayaz məndən qələm istədi.

Axillesin dabanı

1	2	3	4	5	6	7	8
E	A	D	D	C	C	E	D

9	 ilahə Fetida oğlunu suya salarkən onun dabanından tutmuşdu və Axillesin bədəninin bu yerinə su dəyməmişdi.						
10	Həqiqi mənalı			Məcəzi mənalı			
	1, 2, 5			3, 4			

Suyun haqqı suya

1	2	3	4	5	6	7	8
D	E	B	E	C	D	E	B

9	Südcü uzun illər ərzində insanları aldatmaqla (südə su qatmaqla) pul qazanmışdı. Heç kim də bundan xəbər tutmamışdı. Amma meymunun vasitəsilə ədalət bərpa olunur. Haram qazanılan qızillər südcünün əlindən çıxır.						
10	Haram yolla qazanılan var-dövlətdən xeyir gəlməz; insan haram yola əl atmamalıdır, haramla qazanılan var-dövlətin əldə qalması mümkün deyil, haqq-ədalət gec-tez öz yerini tapır və s.						

Həyatı qərar

1	2	3	4	5	6	7	8
A	A	D	D	A	A	B	A

9	Keçmiş həyatından çıxarmağı bacarmaq						
10	1. Qartal yaşamağı seçməsi; Bir dağın təpəsinə qalxaraq sakit bir yerdə yuva qurması; Dimdiyini sərt bir qayaya vurmağa başlaması. 2. Qartalın dimdiyinin düşməsi; Qartal bir müddət yeni dimdiyinin çıxmasını gözləməsi; Dimdiyi çıxandan sonra yeni dimdiklə dırnaqlarını çıxarması. 3. Yeni dırnaqlar çıxanda qartal bu dəfə tüklərini yolmağa başlaması.; 5 ay sonra isə qartal məşhur uçuşuna hazır olması.						

Atlı və kor

1	2	3	4	5	6	7	8
E	E	A	C	C	E	D	C

9	Oxşar: İkisinin də niyyəti gözəl idi. Hər ikisi özlərindən sonra gələn insanların qayğısına qalır. Onların əziyyət çəkməməsi üçün tədbir görürlər. Fərqli: Atlı: Atlı budağın özündən sonrakı adama da fayda verə biləcəyini düşünüb onu yerdən çıxarmır. Yolçu: Budağın kiminsə ayağına ilişə biləcəyindən ehtiyat edib onu çıxarıb atır.						
---	--	--	--	--	--	--	--

10

HADİSƏ: Atlı istirahət etmək istəyərkən atını bağlamaq üçün qalın bir budağı ağacın kölgəsinə çaxır. Gedərkən budağı çıxarıb atmır.
 NİYYƏT: O istəyirdi ki, özündən sonra gələn atlı da bu budaqdan istifadə etsin.
 NƏTİCƏ: Özündən sonra atlı yox, kor bir yolçu gəlir və budağa ilişib yıxılır.

Vicdan əzabı

1	2	3	4	5	6	7	8
A	E	C	E	A	B	C	D

9

Gözlərini yerə dikə-dikə salam verdilər.
 -Biz isə düz 5 ildir ki, o daşları ürəyimizdə gəzdiririk, – deyə qapıda duranlar xəcalət çəkə-çəkə cavab verdilər .

10

Satıcıların davranışları peşmanlıqdan xəbər verirdi və ya Satıcılar çox peşman olmuşdular.

Bəhlul Danəndənin məsləhəti

1	2	3	4	5	6	7	8
C	E	D	E	E	A	E	B

9

Nə tökərsən aşına, o da çıxar qaşığına. Özgəsinə quyu qazan özü düşər. Və s.

10

1. Kişinin dəmir və kömürün üstünə su səpməsi
2. Onların ağırlaşıb kişinin narahatlığına səbəb olması
3. Padşaha silah düzəltmək üçün dəmir və kömür lazım olması
4. Kişinin dəmir və kömürü baha qiymətə padşaha satıb varlanması

1	2	3	4	5	6	7	8
D	A	E	D	A	B	E	C

9

Xırda şeylərə fikir verməmək

10

İnsan vaxt və enerjisini xırda şeylərə sərf etsə, vacib şeylərə zaman ayıra bilməyəcək. Xoşbəxt olmaq üçün xırda şeylərə fikir vermək vacib deyil. İnsan həyatındakı ən vacib şeylər ailə, dostlar və uşaqlardır. İnsan daha çox onlara zaman ayırmalıdır.

Yüzillik müqavilə

1	2	3	4	5	6	7	8
A	C	B	E	C	A	B	C

9

Qız məktəbi, Şollar su kəməri, neft milyonçusu və s.

10	Məkan	Obraz	Problem	Problemin həlli yolu
	Almaniya, restoran	H.Z. Tağıyev, ofisiantlar	H. Z. Tağıyevə geyiminə görə davranır, ona hörmətsizlik edirlər.	H. Z. Tağıyevin ardınca elçi göndərilir. H. Z. Tağıyev üçün qonaqlıq təşkil edirlər.

Azərbaycan qalaları

1	2	3	4	5	6	7	8
A	B	C	A	B	E	A	B

9	Möminə Xatun türbəsi, Əlincə qalası, Şirvanşahlar sarayı, Bayıl qalası, Atəşgah, Çıraqqala, Ramana qalası, Mərdəkan qalası, Bəzz qalası, Əsgəran qalası, Ərk qalası, Gülüstan qalası, Kiş məbədi və s.
10	Bəzən iki və üçqat divarlarla və xəndəklə əhatə olunurdu. Bu qalalar üçün dördkünc, dairəvi və yarım dairəvi bürclər xarakterikdir.

"Anamı çox sevirəm!"

1	2	3	4	5	6	7	8
C	A	D	D	C	A	C	B

9	Bəzən insanların hərəkəti ilə niyyəti ilə üst-üstə düşmür. Onlar gözəl bir iş görmək istəyərkən istəmədən də olsa, qarşısındakının xoşuna gəlməyən hərəkətə yol verir, onu incitmiş olurlar. Bu zaman onu günahlandırmaq üçün ani qərar verməyə tələsmək olmaz. Əvvəlvə onun məqsədi ilə tanış olub onu anlamağa çalışmaq lazımdır. (Buna bənzər fikirlər)	
10	Səbəb	Nəticə
		Ana yorğunluğunu unutdu.
	Böyük qardaş divarın yazıldığını xəbər verdi.	

Həyatın mənası nədir?

1	2	3	4	5	6	7	8
A	A	B	A	C	A	B	C

9	Oxşar: Hər ikisində bağa getmişdi Hər ikisində içində zeytun yağı olan qaşığı əlində tutaraq getmişdi
	Fərqli: Birinci gedişində ancaq əlindəki qaşığa baxmışdı. Ətrafındakı gözəllikləri görməmişdi. Zeytun yağını dağıtmamışdı. İkinci gedişində ətrafındakı gözəlliklərə baxmışdı. Başı qarışdığı üçün zeytun yağını dağıtmışdı.

10	Kişinin düşüncəsi	Kişinin qərarı	Kişinin məqsədi	Nəticə
	"Həyatı mənası nədir, görəsən?"	Səfərə çıxmaq	Sualına cavab tapmaq	Kişi sualına cavab tapır.

Mükafat

1	2	3	4	5	6	7	8
E	D	E	A	C	B	C	A

9	Kişinin inamsızlığının səbəbi	Kişinin inamının səbəbi	Kişinin minnətdarlığının səbəbi
	Yalnız bir əli olduğu üçün işləyə biləcəyinə inanmırdı.	Qadın ona bir əllə işləməyin mümkünliyünü sübut etdi.	Qadın kişiye özünə inam hissi aşılarmışdı və buna görə kişi həyatda uğur qazanmışdı.
10	Şagirdin variantlardan biri ilə bağlı əsaslandırılmış fikirləri.		

Məni itirməyin

1	2	3	4	5	6	7	8
A	E	A	B	A	E	B	D

9	Dost dost tən gərək, tən olmasa gen gərək. Dostunu göstər, deyim, sən kimsən. Dost dar gündə tanınar. Dost min olsa azdır, düşmən bir olsa çoxdur. Və s.
10	Yəni çox yaxın idilər. Su əksər yerlərdən süzülüb keçə bilir. Burada yaxınlığın yüksək həddi suyun keçə bilməməsi ilə göstərilmişdir.

Dostların varsa, ...

1	2	3	4	5	6	7	8
E	B	C	C	A	A	B	C

9	Müdrək idi. Ağıllı məsləhətləri ilə xalqın rəğbətini qazanmışdı. Dara düşən, məsləhətə ehtiyacı olan hər kəs ona üz tuturdu. Dostluğa yüksək dəyər verirdi.
10	İnsan həyatda yaxşı dostlar qazanmalıdır ki

Zamanın dəyəri

1	2	3	4	5	6	7	8
E	A	A	C	D	B	C	E

9	Qızıl medala sahib olub birinci olmağı
10	Çünkü o gün bir daha həyatımıza qayıtmayacaq, səhvlərimizi düzəltmək imkanımız olmayacaq.

Müəllimin şagirdlərə möhtəşəm dərsi

1	2	3	4	5	6	7	8
A	C	E	C	C	B	C	E

9	Problem	Problemi yaradan obraz	Problemi həll edən obraz	Problemin həlli yolu
	İki şagirdin kürəni fərqli rəngdə görüb mübahisə etməsi	şagirdlər	Müəllim	Şagirdlərin yerini dəyişib kürələrə fərqli yerdən baxması
10	1. Müəllimin təkini 2. Müəllimin şagirdlərin yerini dəyişib sualı yenidən verməsi 3. Şagirdlərin utanması			

Qəlbimizdə daşdığımız dünya

1	2	3	4	5	6	7	8
A	D	C	E	B	A	C	B

9	Oxşar: İkisi də bu şəhərdə yaşamaq istəyirdi. İkisi də eyni sualla qocaya müraciət etdi.
	Fərqli: Birinci gəncin qəlbi gözəl olmadığı üçün başqa insanların da pis olduğunu düşünürdü. O, şəhərə daxil olmadı. İkinci gənc özü yaxşı insan olduğu üçün başqalarının da yaxşı olduğunu düşünürdü. O bu şəhərdə yaşamağa qərar verdi.
10	İnsan özü hansı xasiyyətə malikdirsə, başqalarının da o cür olduğunu düşünür.

11-ci siniflər üçün

Qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəsi

1	2	3	4	5
D	B	B	C	D

6	Tezis: 1. Nəzəriyyədən dünyanın bir çox ölkələrində istifadə edib fayda əldə etmişlər. 2. Nəzəriyyə bir çox ölkələrdə özünü doğrultmuşdur. Fakt: Yaponiyada istehsal olunan texniki avadanlıqların böyük əksəriyyətinin qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəsinə əsaslanaraq hazırlandığı bildirilir. Amerikanın hava hücumundan qorunması bu nəzəriyyə ilə həll elədi. Nəzəriyyə Çinə ildə yüz milyardlarla dollar xeyir verir.															
7	Aristotetel: “Bir adamın dediyi ya doğrudur, ya yalan” fikrinin müəllifidir. Yalan və doğru kimi kateqoriyalar arasında qalan aralıq dərəcələrini qəbul etmirdi. Dediği fikir kəskinliyi ilə seçilirdi. Lütfi Zadə: Hər şeyin dərəcəsinin olduğunu sübut etdi. Dünyada qəti olaraq tam ağ və qəti olaraq tam qara deyilən şeyin olmadığı fikrini irəli sürdü. İki məhfum arasında minlərlə çalar dəyişikliyi – aralıq nüanslar olduğunu dedi. Nəzriyyəsini həyata aid izahla başa salmağa çalışırdı. Ortaq: Məntiq elmi ilə məşğul idilər. Özlərinə məxsus fikirlərin sahibi kimi məhurlaşmışdılar. Öz dediklərinin daha düzgün olduğu qənaətində idilər. Və s.															
8	Yəni dünyada qəti olaraq tam ağ və qəti olaraq tam qara deyilən şey yoxdur. Bu iki məhfum arasında minlərlə çalar dəyişikliyi – aralıq nüanslar var. Konfliktlərin həll olunması, həqiqətin aşkarlanması, hesablamaların dəqiqliyi aralıq fazalara əhəmiyyət verilmədən aparıla bilməz. Aparılmış olarsa, onlarda kifayət qədər qüsurlar mövcud olacaqdır.															
9	<table><tr><th>Söz</th><th>Həqiqi mənada işlənmişdir (✓)</th><th>Məcəzi mənada işlənmişdir (✓)</th><th>Mətnəkindən fərqli mənada (həqiqidsə, məcazi; məcazidsə, həqiqi) cümlədə işlədilməsi</th></tr><tr><td>yumşaltdı</td><td></td><td>✓</td><td>Anam yağı yumşaltdı. (“Yumşaltdı” sözünün həqiqi mənada işləndiyi hər hansı cümlə)</td></tr><tr><td>verir</td><td></td><td>✓</td><td>Dostum mənə hədiyyə verir. (“Verir” sözünün həqiqi mənada işləndiyi hər hansı cümlə)</td></tr></table>	Söz	Həqiqi mənada işlənmişdir (✓)	Məcəzi mənada işlənmişdir (✓)	Mətnəkindən fərqli mənada (həqiqidsə, məcazi; məcazidsə, həqiqi) cümlədə işlədilməsi	yumşaltdı		✓	Anam yağı yumşaltdı. (“Yumşaltdı” sözünün həqiqi mənada işləndiyi hər hansı cümlə)	verir		✓	Dostum mənə hədiyyə verir. (“Verir” sözünün həqiqi mənada işləndiyi hər hansı cümlə)			
Söz	Həqiqi mənada işlənmişdir (✓)	Məcəzi mənada işlənmişdir (✓)	Mətnəkindən fərqli mənada (həqiqidsə, məcazi; məcazidsə, həqiqi) cümlədə işlədilməsi													
yumşaltdı		✓	Anam yağı yumşaltdı. (“Yumşaltdı” sözünün həqiqi mənada işləndiyi hər hansı cümlə)													
verir		✓	Dostum mənə hədiyyə verir. (“Verir” sözünün həqiqi mənada işləndiyi hər hansı cümlə)													
10	Aristotel yalan və doğru kimi kateqoriyalar arasında qalan aralıq dərəcələrini qəbul etmirdi. Lakin Lütfi Zadə hər şeyin dərəcəsinin olduğunu sübut etdi. Yəni dünyada qəti olaraq tam ağ və qəti olaraq tam qara deyilən şey yoxdur. Bu iki məhfum arasında minlərlə çalar dəyişikliyi – aralıq nüanslar var. Bunu deməklə o, Aristotel kimi məşhur insanın belə nəzəriyyəsinin əhkam kimi qəbul olunmayacağını sübut etdi.															

Kağız pulların yaranması

1	2	3	4	5
E	B	C	D	A

6	Tezis: XX əsrin sonlarında texnologiyanın inkişaf etməsi ilə insanlar nağdsız ödənişlərə üstünlük verməyə başladılar. Fakt: Əldən ələ keçən kağız əskinaslar azaldı. Köçürmələr bir neçə düyməni basmaqla bir neçə saniyə ərzində ünvana çatır. Kontaktsiz ödəmələrdən istifadə olunur.			
7	Söz	Həqiqi mənada işlənmişdir (✓)	Məcəzi mənada işlənmişdir (✓)	Mətndəkindən fərqli mənada (həqiqdirsə, məcazi; məcazidsə, həqiqi) cümlədə işlədilməsi
	Çiçəklənməyə		✓	Bağdakı ağaclar çiçəklənməyə başladı.
	Üzən		✓	Dənizdə üzən uşaqlar çox şəndirlər.
	Şahlıq		✓	O öz şahlığı dövründə bir çox islahatlar aparmışdı.
8	İnsanlar heç bir yerə (banka) getmədən ödəmələr edirlər. Köçürmələr etmək üçün bir neçə düyməni basmaq kifayət edir. Bununla da insanların həyatı daha da asanlaşmış olur.			
9	Mərhələ-Bir şeyin inkişafında keyfiyyətə öz xüsusiyyətləri olan dövr, moment Qlobal-Bütün Yer kürəsini bürüyən, dünya miqyaslı; hərtərəfli, əhatəli, universal			
10	2, 3, 1			

Mesenat kimdir?

1	2	3	4	5
D	B	D	C	C

6	Cümlə: O, xalq həyəcanlarını yatırmaqda, sui-qəsdlərin üstünü açmaqda, rəqibləri ilə ümumi dil tapmaqda ona kömək əli uzadıb. Üslubi xüsusiyyəti: Bədii üsluba aid xüsusiyyətlər var. Məcəzi mənalı söz (obrazlılıq) var: xalq həyəcanını yatırmaq, üstünü açmaq, dil tapmaq, kömək əli uzatmaq. Metafor işlənmişdir: xalq həyəcanlarını yatırmaq			
7	Yaşayışda xoş güzəran, firavanlıq, bolluq və rahatlıq			
8	Mesenat xoş əməlləri, himayədarlığı ilə yaddaşlarda özünə yer etmişdir. Bu gün belə onun adı yaxşı əməllərinə görə yada salınır. Hətta müasir dövrdə də xeyriyyəçiləri onun adı ilə adlandırırlar.			
9	Mesenat imperator Avqustun yaxın adamı olub. Mesenat daim imperator Avqusu dəstəkləyib.			
10	xeyriyyəçilik, himayədarlıq, yaxşılıq			

Vikinqlər

1	2	3	4	5
A	E	B	D	B

6	Cümlə:Vikinq hökmdarları Eyrik Xaraldson və Eyrik Blodeks də əllərində balta şir kimi döyüşə atılarda düşmənlərin ürək-göbəyini salırdılar. Üslubi xüsusiyyəti: 1. Məcəzi mənalı ifadələr işlənmişdir: şir kim döyüşə atılarda, ürək-göbəyini salırdılar. 2. Bədii təsvir vasitəsi (məcaz) işlənmişdir: şir kimi döyüşə atılarda		
7	1. Vikinqlər bir otaqdan ibarət evlərində olurdular. Varlı vikinqlər isə daha böyük evlərdə yaşayırdılar. 2. 300 il ərzində vikinqlər bütün Avropaya yürüş ediblər. Avropanın çox yerində məskən salan vikinqlər Qrenlandiyanı kəşf edib, Xristofor Kolumbdan 500 il əvvəl Şimali Amerikaya ayaq basan ilk avropalılar olublar. 300 il ərzində gedən yürüşlər Avropada çox saylı vikinqlər dövlətinin yaranması ilə bitmişdir. Quldurluq üçün dənizlərdə üzürdülər.		
8	Abzasın sıra nömrəsi	Abzasda əks olunmuş problem	Problemin həlli yolu
	III	Qrenlandiya və İslandiyada taxta az idi.	Evləri yerli daşların köməyi ilə tikirdilər.
	VIII	Gəmilər çox üzə bilmirdi.	Avarlar gəminin hərəkətinə kömək edirdi.
9	Sap, qulp		
10	İnformativ funksiyada işlənmişdir. Digər cümlə: Fikirlərinizin çəkisi çox ağırdır.		

Neoplatonizm

1	2	3	4	5
C	B	E	D	C

6	Neoplatonizm: III-VI yüzilliklərdə Platon və Aristotelin fəlsəfəsini şərq inancları ilə birləşdirən antik fəlsəfi cərəyandır. Əsas ideyaları insan ruhunun materiyanın təsirindən azad etmə yollarının göstərilməsi, həqiqətin intuisiya vasitəsi ilə kəşf edilməsidir. Antik dünyanın sonuncu fəlsəfəsi və mistik məktəbi olmuşdu. İdealist və mistik təlim olduğuna görə o, tədricən materialistsayağı təlimləri ortadan çıxarırdı. Yunan və Roma fəlsəfəsinin müddəalarını özündə əks etdirmişdi, onların qoruyucusuna çevrilmişdi. Daha çox hakim dairələr, ziyalılar ondan hali olmuşdular. Roma hakim dairələri çox vaxt məhz yeni platonçuluq ideyalarına arxalanıb onları xristianlığa alternativ bir dünyagörüşü kimi qələmə verirdilər. Sonuncu yeni platonçuların məktəbi Afinada yerləşirdi. VI əsrdə imperator Yustinian onun bağlanması haqqında əmr verdi. Xristianlıq: Roma hakim dairələri xristianlığa qarşı çıxış edirdilər. Hakim dinə çevrildi. İmperiya ərazisində yayıldı. İmperator Yulianın ölümündən sonra xristianlıq öz mövqeyini möhkəmləndirdi. Antik dünyanın sonuncu dünyagörüşü təlimi olan yeni platonçuluğu ortadan çıxardı. Aralıq dənizi hövzəsi ətrafında olan ərazilərdə hökmranlıq etməyə başlamışdı. Ortaq: Həm yeni platonçuluq, həm də xristian ilahiyyətinin yaranması III əsrə təsadüf edirdi. Bu iki dünyagörüşü bir-biri ilə ideoloji mübarizə aparırdı.		
---	--	--	--

7	Müddəa	Fakt
	İmperiyanın öz süqutuna doğru irəliləməyinin müxtəlif nəticələri vardı.	1. 2. Müxtəlif dini-fəlsəfi və mistik təlimlər cəmiyyətdə yayılırdı. 3. Bütün imperiya boyu mövhumatlar, fəlcilik və cadugərliyin müxtəlif formaları sürətlə yayılırdı. 4. Yalan, şarlatanlıq, fırıldaqçılıq yayılmışdı. 5. Roma tərəfindən istila olunmuş ölkələrin və xalqların müxtəlif mistik və dini təlimləri də sürətlə yayılırdı.
8	Yanlışdır. 1. Ənənəvi dini görüşlərin böhranı rəsmi dövlət başçılarının kultunu da yaratmışdı. 2. Romalılar müxtəlif kiçik tanrılara və ruhlara inanırdılar.	
9	poetik ✓ Fərqli funksiyada işləndiyi cümlə: Cəbəyan şiddəti gərginliklə müqavimətin nisbətində bərabərdir. (Coğrafiya və fizika elmi ilə bağlı "cəbəyan" sözünün termin kimi işləndiyi cümlələr.)	
10	agah olmaq, xəbərdar olmaq, bilmək, öyrənmək	

Temperamentin növləri

1	2	3	4	5
E	C	B	D	D

6	Bədii üslubun. Məcəzi mənalı sözlər işlənmişdir. Coşqun xarakter, reaksiya vermə, yola getmir, münaqişəyə girirlər, özlərini itirmir, çıxış yolu tapırlar		
7	Temperament tipinin adı	Hökm	Sübutu
	Xolerik	Coşqun xarakterə malikdirlər.	İstənilən məsələyə birinci reaksiya verirlər. Ətraf ilə asanlıqla yola getmir, münaqişəyə girirlər.
	Melanxolik	Həssas təbiətlidirlər.	Həç nəyə biganə qalmırlar. Ən kiçik diqqətsizlikdən belə tez inciyirlər. Kiçik bir qanqaraçılığı uzun müddət unuda bilmirlər. Dönə-dönə qanqaraldıcı hadisəni xatırlayır, kədərlənir, öz əməllərində ölçüb-biçirlər. Bədbin fikirlər onları tez ruhdan salır.
8	I abzasda		

9	İnformativ funksiyada işlənmişdir. Digər funksiyada (terminoloji) işləndiyi cümlə: Müsbət ədədlər sıfırdan böyük natural ədədlərdir. Kationlar mənfi elektroda tərəf hərəkət edən müsbət yüklü ionlardır. Atom elektron verdikdə müsbət yüklü, elektron alanda isə mənfi yüklü iona çevrilir.
10	Prixiloqların. Çünki mətnin I və VI abzaslarda onların fikrinə vacib fikir kimi istinad edilir.

Bir daha atlantlar haqqında

1	2	3	4	5
B	C	B	E	D

6	Çünki Atlantidanın harada yerləşdiyi, hətta onun mövcud olub-olmadığı belə hələ də dəqiqləşdirilməmişdir.						
7	<table border="1"> <tr> <th>Hökm</th><th>Əsaslandırma</th></tr> <tr> <td></td><td>Onlar “üçüncü göz” vasitəsilə hər hansı bir ağır əşyanı hərəkətə gətirə bilirmişlər.</td></tr> <tr> <td></td><td>Onlar insan genofondunun qorunub saxlanması üçün əllərindən gələni etmişlər. Onlar malik olduqları elmi nailiyyətlərini gələcək nəsillər üçün qoruyub saxlamağa çalışmışlar.</td></tr> </table>	Hökm	Əsaslandırma		Onlar “üçüncü göz” vasitəsilə hər hansı bir ağır əşyanı hərəkətə gətirə bilirmişlər.		Onlar insan genofondunun qorunub saxlanması üçün əllərindən gələni etmişlər. Onlar malik olduqları elmi nailiyyətlərini gələcək nəsillər üçün qoruyub saxlamağa çalışmışlar.
Hökm	Əsaslandırma						
	Onlar “üçüncü göz” vasitəsilə hər hansı bir ağır əşyanı hərəkətə gətirə bilirmişlər.						
	Onlar insan genofondunun qorunub saxlanması üçün əllərindən gələni etmişlər. Onlar malik olduqları elmi nailiyyətlərini gələcək nəsillər üçün qoruyub saxlamağa çalışmışlar.						
8	✓ informativ 1. (poetik) Bu yazı mənə Allah tərəfindən yazılıb. 2. (terminoloji) Yazı səslə dilin norma ilə qavrayışını təmin edən işarələr qrupudur.						
9	Qənaətə gəlirlər-müzakirə və götür-qoydan sonra müəyyən nəticəyə gəlmək, qəti fikir formalaşmaq Nəzər salmaq-baxmaq, nəzərdən keçirmək, yoxlamaq; göz gəzdirmək, göz yetirmək, gözdən keçirmək.						
10	Mətnə qeyd olunur ki, elm və texnikanın inkişafına baxmayaraq, Atlantidanın harada yerləşdiyi, hətta onun mövcud olub-olmadığı belə hələ də dəqiqləşdirilməmişdir. Bu da o deməkdir ki, elm bəzi sirlərin açılmasında hələ də acizdir.						

İnflyasiya

1	2	3	4	5
A	E	D	C	A

6	Pulun qiymətdən düşməsi; pulun alıcılıq qabiliyyətinin azalması
---	---

7	Əldə olan elmi dəlillərə əsasən hər hansı prosesin, hadisənin və s.-nin gələcək inkişafı və nəticəsi haqqında əvvəlcədən söylənilən fikir Sabahkı hava proqnozu ilə tanış oldum.
8	Təzis: “Sürünən inflyasiya” iqtisadi inkişaf üçün faydalı hesab edilir. “Sürünən inflyasiya” o qədər də böyük zərər vermir. Fakt: Müəyyən dərəcədə iqtisadiyyatı hərəkətə gətirir. İqtisadiyyatı stimullaşdırır. Əhali qiymətlərin artımını gözlədikdə onlar daha çox məhsul və xidmətlərdən istifadə etməyə çalışır. İstehsalçılar təklifi artırır. Bazarda bolluq yaranır.
9	I Publisistik üslubda yazılmışdır. Sözün informativ funksiyasından istifadə edilmişdir. Aydın, anlaşıqlı, mənası hamı tərəfindən başa düşülən sözlərdən istifadə edilmişdir. Publisistik üslubun yazılı formasına aiddir. (Nümunə üçün abzasdan istənilən cümlə yazıla bilər.) II Bədii üslubda yazılmışdır. Şeir dilindədir. Sözün poetik funksiyasından istifadə edilmişdir. Yatın ciblərimdə, yatın, əllərim (təkrir, metafor, inverisiya, bədii xitab) Şirin yuxulara batın, əllərim (epitet, metafor, bədii xitab, inversiya) Yuxuda görün ki, göydən pul yağır (metafor) Dənləyin o pulları, quşlar dənləyən kimi. (metafor, təşbeh, inversiya) Qəflətən səksənib qalxın yuxudan (inversiya) O pullar noldu, noldu, atam? (təkrir) Şirin yuxulara aldanmaz adam. (epitet, inveriya) (R. Rövşən) Ortaq: funksional üslub olması, ədəbi dil nümunəsi olması
10	Meydana çıxır, yaranır, baş verir, qaçılmazdır, qarşısı alınmazdır və s.

İki layihə

1	2	3	4	5
B	C	A	E	E

6	Ötmək, keçmək; keçib getmək, ötüb keçmək				
7	Layihənin icrası zamanı əldə edilən bir çox müvəffəqiyyətlərə qarşı iki böyük uğursuzluq yaşanmışdır. Birincisi “Apollon-1”-in uçuş sınaqları zamanı 3 astronavtın ölümü, ikincisi isə “Apollon 13”-ün kosmosda partlaması idi.				
8	İnformativ funksiyada işlənmişdir. ✓ Elə dayanıb, sanki deryada gəmiləri batıb.				
9	<table border="1"> <tr> <td>Müddəa</td><td>Fakt</td></tr> <tr> <td>“Gemini” layihəsi NASA-nın <u>Apollon layihəsinə</u> hazırlıq mərhələsində həyata keçirdiyi, əvvəlki bütün <u>rekordları</u> qıran <u>layihədir</u>. “Gemini” layihəsi bir çox ilklərə imza atmışdır.</td><td>1. 2. ABŞ-ın ilk pilotlu kosmik uçuşu “Gemini- 3” vasitəsilə həyata keçirilmişdir. 4. “Gemini- 5” Yer ətrafında 120 dövr etdi.</td></tr> </table>	Müddəa	Fakt	“Gemini” layihəsi NASA-nın <u>Apollon layihəsinə</u> hazırlıq mərhələsində həyata keçirdiyi, əvvəlki bütün <u>rekordları</u> qıran <u>layihədir</u> . “Gemini” layihəsi bir çox ilklərə imza atmışdır.	1. 2. ABŞ-ın ilk pilotlu kosmik uçuşu “Gemini- 3” vasitəsilə həyata keçirilmişdir. 4. “Gemini- 5” Yer ətrafında 120 dövr etdi.
Müddəa	Fakt				
“Gemini” layihəsi NASA-nın <u>Apollon layihəsinə</u> hazırlıq mərhələsində həyata keçirdiyi, əvvəlki bütün <u>rekordları</u> qıran <u>layihədir</u> . “Gemini” layihəsi bir çox ilklərə imza atmışdır.	1. 2. ABŞ-ın ilk pilotlu kosmik uçuşu “Gemini- 3” vasitəsilə həyata keçirilmişdir. 4. “Gemini- 5” Yer ətrafında 120 dövr etdi.				

10

“Gemini” : Apollon layihəsinə hazırlıq mərhələsində həyata keçirdiyi, əvvəlki bütün rekordları qıran layihədir. İlk vasitə “Gemini- 1” 1964-cü ildə buraxılmışdır. Buraxılmış ilk iki vasitə pilotsuz olarkən ABŞ-ın ilk pilotlu kosmik uçuşu “Gemini- 3” vasitəsi ilə həyata keçirilmişdir. “Gemini -4”-dəki astronautlardan biri vasitənin Yer üzünü 3-cü dövrü zamanı kapsuldan çıxdı və kosmosda sərbəst gəzən 2-ci şəxs oldu. “Gemini- 5” Yer ətrafında 120 dövr edərək bu sahədə əvvəlki bütün rekordları qırdı. “Gemini- 6” 11 gün əvvəl buraxılan Gemini 7 vasitəsi ilə qarşılaşdı və kosmosdakı ilk görüşü təmin etdi. 1966-cı ildə “Gemini -12” ilə proqram sona çatdırıldı.

“Apollon”: 1961-1975-ci illərdə reallaşdırılmış Ay uçuş layihəsidir. NASA bu layihəni gerçəkləşdirməzdən əvvəl Aya eniş üçün uyğun yer müəyyənləşdirmək üçün Yerdən idarə olunan gəmilər göndərmişdi. Layihənin icrası zamanı iki böyük uğursuzluq yaşanmışdır. Birincisi “Apollon-1”-in uçuş sınaqları zamanı 3 astronautın ölümü, ikincisi isə “Apollon 13”-ün kosmosda partlaması idi. 4 plan hazırlanmışdı.4-cü plan həyata keçirilmişdi.

Ortaq: NASA tərəfindən reallaşdırılmışdı. Kosmosla bağlı layihə idi. Böyük uğurlara imza atmışdı.

Vətəndaşlıq hüququ nədir

1	2	3	4	5
E	B	C	C	D

6

Müxtəlif səbəblərdən (siyasi, iqtisadi, sosial, hərbi, təbii-coğrafi və s.) əhalinin bir yerdən başqa yerə köçməsi

7

Vətəndaşlar: Vətəndaşla dövlət arasındakı hüquqi əlaqə daimidir. Siyasi sahədə hüquqları məhdudlaşdırılmır.

Əcnəbilər: Əcnəbilər dövlətlə yalnız müvəqqəti hüquqi əlaqədə olur. Əcnəbilərin siyasi sahədə hüquqları məhdudlaşdırılır.

Hər ikisi: Dövlət həm əcnəbiləri, həm də vətəndaşları müdafiə edir.

8

IV abzas. Rəsmi-işgüzar üslubdadır.

Rəsmi və işgüzar sənədlərin dil təzahürünə rəsmi -işgüzar üslub deyilir. Bu üslubun əsas göstəricisi fikrin standart formalarla, yığcam verilməsidir. Bu üslubda artıq sözlər, obrazlı ifadələr işlədilmir, fərdi nitq ünsürlərindən qaçılır. Rəsmi- işgüzar üslubun lüğət tərkibi yığcam, sintaksisi məhdud olsa da, normalılığı möhkəmdir. Rəsmi – işgüzar üslub rəsmi və işgüzar sənədlərin dilini əhatə edir.Rəsmi sənədlər: konstitusiya, qanun, qərar, kodeks, sərəncam, fərman, əmr və s. İşgüzar sənədlər: tərcümeyi – hal, ərizə, bildiriş, elan, arayış və s.

Rəsmi sənədlər dövlət, yaxud hökumət təşkilatlarının tərtib etdiyi və xüsusi qaydada, yəni rəsmi şəxsin imzası, möhürü və s ilə təsdiq olunan sənədlərdir. Həmin sənədləri xüsusi mütəxəssislər hazırlayır. Rəsmi sənədlər mühüm hüquqi məzmunla malik olur, tarixi əhəmiyyət daşıyır. Rəsmi sənədlərdə maksimum mükəmməllik gözlənilir, fikrin birmənalılığına, aydınlığına, hüquqi əsaslılığına diqqət yetirilir.

İşgüzar sənədlər xüsusi dövlət əhəmiyyəti daşımır. Həcmcə rəsmi sənədlərə nisbətən kiçik olur.

Rəsmi sənədləri, bir qayda olaraq, mütəxəssislər tərtib etdiyi halda, işgüzar sənədlərin müəyyən hissəsini hər bir şəxs özü hazırlaya bilər. İşgüzar sənədləri yazmaq üçün çox vaxt standart formalar olur.

9	Vətəndaş ✓ Çünki Azərbaycan monarxiya quruluşlu dövlət deyil. "Təbəə" sözü monarxiya quruluşlu dövlətlərdə işlədilir.
10	Dövlət vətəndaşı qorumalı, müdafiə etməli, hüquqlarından istifadə etməyi təmin etməlidir.

Zamanı qabaqlayan ixtiraçı: Nikola Tesla

1	2	3	4	5
C	C	D	B	B

6	Tesla: Naqilsiz axım sistemini yaratmışdı. Onun üsulu ilə elektrik enerjisi birbaşa axımdan daha sürətli başa gəlir, yüksək voltajlı olur, uzaq məsafəyə daha tez və ucuz daşınırdı. Alternativ axımın patentini Corc Uestingousa satıb. Uestingousun borclarını silib. 1891-ci ildə "Tesla bobini" ilə bağlı patent alıb. Radio dalğalar və uzaq məsafələrə ötürülməsi ilə maraqlanırdı. Karyerasının ən böyük uğursuzluğu Vardenklayf qülləsi ilə bağlı olub. Nyu Yorkdakı qüllədən İngiltərəyə və Atlantik okeandakı gəmilərə teleqraf, səs, hətta görüntü və elektrik ötürmək istəyirdi. Beynəlxalq vahidlər sistemində maqnetik induksiya ölçü vahidinə onun şərəfinə "Tesla" adı verilib. Və s. Edison: Birbaşa axım sistemini yaratmışdı. Maddi səbəblərə görə öz kəşfi- birbaşa axım sisteminin dəyişməsinə istəməirdi. Ortaq: Birlikdə işlədilər. Birlikdə işləməkdən imtina etdilər. Özlərinə məxsus sistem yaratmışdılar. İxtiraçı idilər.
7	İnformativ ✓ Digər cümlə: Dostum mənəvi cəhətdən iflasa uğradı. (Siyasi iflas və s.)
8	Teslanın müqaviləni cırıb Uestingousun borclarını silməsi ilə bağlı məqamda
9	Bir Tesla bir kvadrat metr səthdə 1 veber maqnit axını yaradan vahid maqnit induksiya-sına bərabərdir. Elmi üslubdadır. Terminlərdən istifadə olunub. Müəyyən ixtisas sahibləri üçün daha anlaşılıqdır. Məcəzi mənalı ifadələrdən istifadə oluna bilməz.
10	1-b, 2-d

Kriptoalyuta nədir

1	2	3	4	5
B	D	D	C	A

6	Müddəa	Fakt
	Kriptoalyutalar hökumətin və ya maliyyə qurumunun sözündən asılı deyil.	Fiziki malların mövcudluğuna bağlı deyil. Süni şəkildə hökumətlər tərəfindən yaradıla bilməz. Çatışmazlıqları riyazi-yata əsaslanır.
7	Çap məhsulları (qəzet, kitab, jurnal və s.), teleradio verilişləri, kino, teatr və s. üzərində dövlət nəzarəti sistemi.	

8	Məqsəd	Məqsədə çatmaq üsulu
	Hər əməliyyatın qanunauyğunluğunu təmin etmək	
		Kriptovalyutalar riyazi alqoritmlərdən istifadə edir.
9	toplayır, cəmləyir, birləşdirir və s.	
10	Poetik funksiyada işlənmişdir. İnformativ funksiyada: Ağacın kökü dərinədir. Terminoloji funksiyada: Kök və şəkilçi sözün mənalı hissələridir. Verilmiş üçrəqəmli ədədin rəqəmləri cəminin kvadrat kökünü tapın.	

Piri Rəis xəritələri

1	2	3	4	5
A	C	E	B	C
6	Uyğun deyil. Çünki müasir dövrdə texnologiyalarla əldə edilən kəşfləri Piri Rəis neçə əsr bundan qabaq edə bilmiş və bununla zamanı qabaqlamışdı.			
7	1. Antarktida dağlarının son dərəcə dəqiqliklə göstərilməsi 2. Buz altında olan dağların və materikin sahil xətlərinin düzgün müəyyən edilməsi 3. Hazırda səmadan çəkilən şəkillərlə xəritə arasında son dərəcə oxşarlığın olması 4. Dövrümüzdə mövcud olan dəniz xəritələrindən heç nə ilə fərqlənməməsi 5. Qrenlandiyanın üç adadan ibarət göstərilməsi			
8	Xəritə dünya miqyasında Şimali Amerikanın ilk tərtib olunmuş xəritəsi sayılır.			
9	İkinci xəritə. Çünki birinci xəritə 1517-ci ildə Yavuz Sultan Səlimə təqdim edilmişdi. Haqqında danışılan xəritə isə 1528-ci ildə tərtib olunmuşdur.			
10	Peyklərdən alınan fotosəkillərə əsasən Qrenlandiyanın üç adadan ibarət olması müəyyən edilib.	Böyük bir dənizin ortasındakı tənha ada kimiyəm.		
	1. Terminoloji funksiyada işlənmişdir. 2. Həqiqi mənada işlənilib.	1. Poetik funksiyada işlənilib. 2. Məcəzi mənada işlənilib. 3. Fikrin obrazlı şəkildə (emosional) ifadə olunmasına xidmət edib. 4. Təşbehə bənzədilən tərəfidir.		

Layka

1	2	3	4	5
C	B	B	E	D
6	Səbəb	Nəticə		
	1. Alimlər insanların kosmosa gedəcəkləri halda məhv ola biləcəyini düşünürdülər.	Kosmosa it göndərdilər.		
	2. Həmin vaxtlarda kosmik uçuşların canlılara təsirinə dair məlumat az idi.	Laykanın yaşama ehtimalının çox az olacağı düşünülürdü.		

	Müddəə	Fakt
7	Layka öz uçuşu ilə yeni mərhələnin başlanğıcına səbəb oldu.	1. 2. Pilotlu kosmik uçuşlar dövrü başladı. 3. "Vostok- 1" adlı proqramla kosmosa ilk pilotlu uçuş həyata keçirdi. 4. SSRİ ilk pilotlu uçuşu həyata keçirdi.
8	Yanlışdır. Çünki mətnə deyilir ki, Layka kosmosa uçan ilk canlılardan biri olmuşdur. Demək, alimlər qarşıda olan məqsədə çatmışdılar. Laykadan sonra canlıların qravitasiya (cazibə) olmayan sahəyə - orbitə gedə bilməsinin mümkün olduğu aşkar edildi. Beləcə, pilotlu kosmik uçuşlar dövrü başladı. Təxminən 4 il sonra 12 aprel 1961-ci ildə SSRİ "Vostok- 1" adlı proqramla kosmosa ilk pilotlu uçuş həyata keçirdi. Bu da uğursuzluğun olmadığına sübutudur.	
9	SSRİ alimləri kosmosa canlı göndərə bilmək yolunda çox çalışırdılar. Onlar təhlükənin olduğunu anlayır, çoxlu təcrübələr apırırdılar. Uğur əldə edəcəklərinə inanırdılar. Həqiqətən də, onların inamı öz bəhrəsini verdi. SSRİ kosmosa canlı göndərən ilk dövlətlərdən biri oldu. Həmçinin kosmosa ilk pilotlu uçuşu da SSRİ həyata keçirdi. Yəni onlar əvvəlcə inandılar və bunun nəticəsində də bacardılar.	
10	Kosmosu fəth etmək üzərində baş sındıran alimlər qərara gəlmişdilər ki, ki, insanlar kosmosa getsələr, orada həyatlarını itirirlər. Buna görə də kosmosa it göndərmək fikrinə düşdülər.	

Bermud üçbucağı

1	2	3	4	5
E	C	B	C	E

6	Mətnə Bermud üçbucağının sirri haqqında bir neçə fərziyyədən söz açılır. Lakin onların heç biri əsaslı şəkildə sübut olunmayıb. Buna görə də Bermud üçbucağı haqqında danışarkən müxtəlif mənbələrin məlumatlarından istifadə etmək, onları yoxlamaq və müqayisə etmək yanlış informasiyadan qorunmağa səbəb ola bilər. Yəni Bermud üçbucağı haqqında dəqiq fikir söyləməyin qarşısını alar. Çünki dəqiq yekun fikir hələ yoxdur.
7	qeyb olmaq- gözdən itmək, yox olmaq, yoxa çıxmaq təxəyyül-bir adamı və ya bir şeyi zehmində, xəyalında təsəvvürə gətirmə, canlandırma; xəyala, xəyalata qapılma; xəyal
8	1. Belə bir partlama dünyanın heç bir yerində müşahidə olunmayıb. 2. Bermud üçbucağında metan olduğu ilə bağlı heç bir məlumat yoxdur.
9	Simsiz rabitə vasitəsilə gəmilərlə əlaqəni təmin etmək mümkün oldu.
10	Yanlışdır. Çünki ABŞ və bir çox digər dövlətlərin statistikaları bu cür qəzaların digər səyahət bölgələrində də çox olduğunu təsdiq edirlər . Belə bölgələrin Yaponiya və Leyk Ontario ştatının yaxınlığında da olduğu iddia edilir.

Yük

1	2	3	4	5
E	C	E	B	D

6	Çünki meşəbəyi “çörək” sözü işlətməmişdi. Ana da bu sözdən keçə bilməmişdi.
7	Ana: Ancaq öz əl əməyinə güvənir. Çörəyi gözəl bişirir. Odun gətirib çörək bişirir. Başqasının ona kömək etməsindən xoşu gəlmir. Ona edilən yaxşılığı yük kimi qəbul edir. Qəbul etmək istəmədiyi odunlardan qutulanda rahatlanır. Ona gətirilən şeyi paylaşır. Qonağa diqqət göstərir. Yaxşılığa görə təşəkkür edir. Meşəbəyi: Anaya dəyər verir. Anaya kömək etmək istəyir. Yaxşılığı ehtiyatla edir. Ananın bişirdiyi çörəkləri çox bəyənir. Ananın çörəklərinin ətrini meşədəki ağacların ətri ilə müqayisə edir. Hər ikisi : Qarşısındakının qəlbini qırmaq istəmir. Anlayışlıdır. Çörəyə hörmət edir.
8	Rəsmi-ışgüzar üslubda olar. Rəsmi və ışgüzar sənədlərin dil təzahürünə rəsmi -ışgüzar üslub deyilir. Bu üslubun əsas göstəricisi fikrin standart formalarla, yığcam verilməsidir. Bu üslubda artıq sözlər, obrazlı ifadələr işlədilmir, fərdi nitq ünsürlərindən qaçılır. Rəsmi- ışgüzar üslubun lüğət tərkibi yığcam, sintaksisi məhdud olsa da, normalılığı möhkəmdir. Rəsmi – ışgüzar üslub rəsmi və ışgüzar sənədlərin dilini əhatə edir. Rəsmi sənədlər: konstitusiya, qanun, qərar, kodeks, sərəncam, fərman, əmr və s. ışgüzar sənədlər: tərcümeyi – hal, ərizə, bildiriş, elan, arayış və s. Rəsmi sənədlər dövlət, yaxud hökumət təşkilatlarının tərtib etdiyi və xüsusi qaydada, yəni rəsmi şəxsin imzası, möhürü və s ilə təsdiq olunan sənədlərdir. Həmin sənədləri xüsusi mütəxəssislər hazırlayır. Rəsmi sənədlər mühüm hüquqi məzmunla malik olur, tarixi əhəmiyyət daşıyır. Rəsmi sənədlərdə maksimum mükəmməllik gözlənilir, fikrin birmənalılığına, aydınlığına, hüquqi əsaslılığına diqqət yetirilir. ışgüzar sənədlər xüsusi dövlət əhəmiyyəti daşımır. Həcmcə rəsmi sənədlərə nisbətən kiçik olur. Rəsmi sənədləri, bir qayda olaraq mütəxəssislər tərtib etdiyi halda, ışgüzar sənədlərin müəyyən hissəsini hər bir şəxs özü hazırlaya bilər. ışgüzar sənədləri yazmaq üçün çox vaxt standart formalar olur.
9	2 və 4. Çünki ana ona gətirilən odunları minnətli pay kimi qəbul edirdi. Düşünürdü ki, odunları gedib özü də toplayıb gətirə bilər. Özgənin gətirdiyi odunları öz qapısında yandırmağı düzgün hesab etmirdi.

10	Hissədə özünü göstərən ən azı 3 üslubi xüsusiyyət	Üslubi xüsusiyyətlərin əks olunduğu nümunələr
	Ellipsis	Arabaçını nə anam tanıdı, nə mən.
	İnversiya	Ucaboy bir oğlan sıçrayıb düşdü aşağı.
	Bədii sual	Onun qapısına niyə özgə gətirib odun tökdürsün?
	Məcazilik, obrazlılıq, sözün poetik funksiyasından istifadə, məcazlardan istifadə, nəsr dili, təhkiyə dili	Anamın könlünə dəyməmək üçün bunu dedi. Məni bu qapıya çörək gətirdi. Söz anamı tutdu. (Söz tutdu) Arabaçını nə anam tanıdı, nə mən. Ucaboy bir oğlan sıçrayıb düşdü aşağı. Onun qapısına niyə özgə gətirib odun tökdürsün?

Məkrli plan

1	2	3	4	5
B	C	D	E	C

6	1. Məcazi mənalı söz (frazoloji birləşmə)-taxta çıxmaq 2. Bədii təzad, məcazi mənalı söz-hakimiyyət eşqi ilə alışıb yanan, lakin bunun üçün heç bir müdriklikləri, təcrübələri olmayan). Məcazi mənalı söz -güzəştə getmək 3. Məcazi mənalı söz söz (frazoloji birləşmə)- gözlərini dikmək. Mübaligə -səsi ilə yeri-göyü lərzəyə gətirən		
7	Problem	Həlli yolu	Nəticə
	Şahzadələrin döyüşə hazırlaşması Şahzadələrin döyüşmək istəməsi	Şahzadələri barışdırmaq Qızılözən çayını sərhəd qoyub Ağqoyunlu səltənətini iki yerə bölmək	Torpağın neçə yerə parçalanması
	Şahzadələrin döyüşə hazırlaşması Şahzadələrin döyüşmək istəməsi Şahzadələrin biri-birilərinə güzəştə getmək istəməmələri		
8	2. Çünki bu, Fərrux Yasarın çoxdankı arzusu idi. Çünki Şirvan həmişə Qaraqoyunlulara və Ağqoyunlulara xərac vermişdi, onlardan asılı olmuşdu. İndi isə bu pay bölgüsündə çox asanlıqla o gücləndi və Ağqoyunlu səltənəti gücdən düşdü. Artıq o fikirləşirdi ki, gələcəkdə Arrana -Qarabağa basqınlar eləyib, oranı da Şirvan torpağına qatar, Şirvanşahlığın sərhədlərini Araz çayına qədər uzadar.		

9	Text uğrunda mübarizə gedirdi. Ölkə daxilində çəkişmələr var idi. Ölkə daxilində parçalanma hökm sürürdü. Ölkə daxilindəki qarışıqlıqdan istifadə edənlər var idi. Şirvan Qaraqoyunlulara və Ağqoyunlulara xərac verirdi, onlardan asılı idi. Şirvanşah asılılıqdan azad olmaq üçün plan qururdu. Ağqoyunlu səltənəti gücdən düşdü.
10	Şeirdə xanlıqlar dövründə xanların ancaq öz xanlıqlarını düşündüyündən, aralarında birlik olmamağından danışırlar. Mətnə də Azərbaycanda torpaqların bölünməsindən, birlik olmamasından danışırlar. Ağqoyunlu səltənəti iki yerə bölünür. Şirvanşah Fərrux Yasarın da bu ziddiyyəti daha da böyütmək üçün plan qurduğu aydın olur. Yəni o da yalnız öz dövlətinin mənafeyini güdür.

Hiylə

1	2	3	4	5
B	E	D	A	C

6	Yol kənarına çıxıb onu gözləsə idilər, qarlısa idilər
7	Əmir xalqla hökmdarın qarşı-qarşıya gəlməsini istəmirdi. Buna görə də əvvəlcədən şayiə yaydirmışdı ki, guya gizli təşkilat yaranıb. O həmin təşkilatın üzvlərini hökmdara sui-qəsd təşkil etməkdə ittiham edirdi. Bunu bəhanə edib yüzlərlə adamı həbs etdirmişdi. İnsanlar bunu eşidib ölkəyə gələn hökmdarı qarşılamağa çıxırlar. Onlar özlərinin də şübhə altına düşəcəklərindən ehtiyat edirlər. Amma Əmir hökmdarın xalqın onu qarşılamamasından şübhələnməsini də istəmirdi. Buna görə də elə bir görüntü yaratdı ki, guya Gəncədə insanlar Atabəyi gözləyib ona ərizə vermək istəyirlər. Əslində isə ərizələri yazan xalq nümayəndələri yox, Əmirin öz adamları idilər. Beləliklə də, hökmdar xalqın həqiqi dərd-sərindən xəbər tutmayacaqdı.
8	hüsn-rəğbət bəsləmək- yaxşı(xeyirxah, xoş münasibət) göstərmək ; qədəm basmaq-gəlmək, daxil olmaq, ayaq basmaq; gözdən pərdə asmaq- eyiblərini, nöqsanlarını ört-basdır etmək, həqiqəti danmaq, aldadıcı, məkrli niyyət güdmək; mədh olunmaq-həddindən artıq şişirdilmiş təriflənmək, vəsf olunmaq
9	Hər deyilən sözə inanmazlar- Atabəy obrazı ilə. Çünki Atabayəy ona nə deyilsə də, deyilənlərə tam olaraq inanmır. Özü xalqın vəziyyətini araşdırmaq fikrinə düşür. Atı atın yanına bağlasan, həm rəng olmasa da, həm xasiyyət olar-Toxtamış (Vəzir) və Əmir obrazlarına. Çünki ikisi də eyni xasiyyətə malikdirlər. Yalançı, saxtakar, hiyləgərdirlər.
10	gözə görünməməsinə, gözə dəyməməsinə, gözə çarpmamasına, nəzərə dəyməməsinə, nəzərə çapmamasına

Maarif ordusu

1	2	3	4	5
D	E	D	B	C

6	Elmin, mədəniyyətin olması bir xalq üçün vacibdir. Xalqa düşünən beyinə malik olan adamlar lazımdır. Xalqa millətin sabahını görən adamlar lazımdır. Elə adamlar yetişdirilməlidir ki, millətinə başçılıq edə bilsin, onu çətin vəziyyətdən çıxara bilsin. Uşaqlara təhsil vermək lazımdır. Çünki uşaqlar təhsilli olsalar, xalqı xoşbəxt gələcəyə apararlar.	
7	Haqqında danışılan dövrdəki mənfi hallar	Haqqında danışılan dövrdəki müsbət hallar
	1. Xalq hüquqsuzdur.	1. Xalqın gələcəyini düşünən insanlar var.
	2. Hər şey nəzarət altındadır.	2. Xalqın gələcəyini düşünən insanlar müxtəlif millətlərə mənsubdurlar.
	3. Məktəb açmaq çətinidir.	3. Uşaqların təhsili üçün müəyyən işlər görülür.
	4. Məktəb açmaq üçün padşahın özündən icazə almaq lazımdır.	4. Xoşbəxt gələcəyə inam var.
	5. Hər şey üçün icazə almaq lazımdır.	5. Uşaqlar təhsilə cəlb olunurlar.
	6. İcazəsiz nəşə edəndə təzyiqə məruz qalınır.	
	7. Ölkə qubernator və kazaklar tərəfindən idarə olunur.	
8	1. Xalqın taleyini düşünürlər. 2. Təhsilin əhəmiyyətli olduğunu düşünürlər. 3. İnandıqları işin arxasınca gedirlər. 4. Uğursuzluqdan sarsılırlar.	
9	Əhməd gülümsünüb bir az bundan əvvəl Kipiani haqqında nə qədər yanlış fikrə düşdüyünü anladı. Demək, o, ömrünü sakitcə başa vurmaq istəyənlərdən deyildi. O, yenə əvvəlki kimi döyüşməyə hazır idi. Onun sifətindəki süstlük və yorğunluq fəaliyyət üçün geniş meydan tapa bilməməsindən idi.	
10	üzünə ülgüc dəyməmişdi, bığ yeri yenidən tərləmişdi	

Oğul

1	2	3	4	5
E	C	A	A	D
6	toxtatmaq-sakit etmək, sakitləşdirmək, rahat etmək, toxtaq vermək müvazinət-bərabərlik, tarazlıq, uyğunluq, olduğu vəziyyəti saxlama, vəziyyətdə sabitlik; dayanıqlıq, duruş			
7	Fərrux: Bir şeyi öyrənmədən onun haqqında hökm verir. Fiziki güc tətbiq edir. Özünü yararsız hesab edir. Oğluna görə narahatdır. Oğluna inamsızlıq bəsləyir. Səbirsizdir. Əsəbidir. Narahatdır. Əminə: Səbirlidir. Oğluna inanır. Oğlunu müdafiə edir. Kövrəkdir. Tahir: Anlayışlıdır. Ailəsinə diqqətlidir. Ailəsinə kömək üçün gecələr işləyir. Vurulduğu zaman belə atasına kömək edir, onu yığılmağa qoymur. Qüvvətlidir.			
8		Problem	Problemin həlli yolu	
	Ataya görə	Oğlunun davranışları Oğlunun dəyişməyi Oğlunun əvvəlki kimi olmamağı Oğlunun evə gec gəlməyi Oğlunun valideynlərini saymaması Oğlunun dərslərə fikir verməməsi Oğlunun özbaşınalığı	Ananın oğulla açıq danışması Oğulu vurmaqla onu başa salmaq (qorxutmaq)	
	Oğula görə	Ailənin maddi ehtiyacının olması Atanın xəstə olması	Gecələr işləmək Ailəyə kömək etmək	
9	Ata ona görə sevinir ki, oğlu başqa şeyə görə yox, məhz işləyib ailəsinə kömək etmək üçün evə gec gəlirmiş.			
10	Cümlənin ilk sözü: İflic Aid olduğu üslubun adı: Elmi Üslubi xüsusiyyətləri: Termin sıxlığı var. Sözüün həqiqi mənasından istifadə olunmuşdur. Obrazlılığa, məcaziliyə, sözüün çoxmənalılığına yol verilməmişdir. Sözüün terminoloji funksiyasından istifadə edilmişdir.			

Tülkünün hiyləsi

1	Məqsəd	Hərəkət
	Heyvanların daha az zərər görməsi	
		Siçanın dişləri ilə yay kırıxını gəmərməsi
2	2, 4, 3, 1	
3	Şir: qürurlu, kobud, gücdən istifadə edən Tülkü:hiyləgər Siçan: yardımsevər	

Adonis əfsanəsi

1	Həqiqi mənada işlənmişdir. İşarə (✓) qoyun.	Məcəzi mənada işlənmişdir. İşarə (✓) qoyun.	Digər mənada (həqiqidirsə, məcəzi, məcazidirsə, həqiqi) cümlədə işlədin.
		✓	Aynur saat 5-də yuxudan oyandı.
2	1. Afroditanın göz yaşı tökülən hər yerdə çiçəklər açması 2. Adonisin öləndən sonra geri qayıtması		
3	Səbəb	Nəticə	
	Zevs həm Afroditanın halına üzüldü, həm də Adonisə görə təəssüfləndi.	Hər dəfə Afrodita Adonisə ehtiyatlı olmağı tapşıırırdı.	

Ağıllı uşaq

1	Uşaq gözünü yumur, oxu hara gəldi atırmış.
2	Təsadüf nəticəsində qazanılan uğur uğur hesab olunmamalıdır. İnsan uğuru ancaq zəhmət çəkməklə qazanmalıdır.
3	İnsanlar; İnsanlar tarixin müxtəlif dövrlərində qarğıdan nəfəsli musiqi alətləri də düzəltdimislər.

Çili bibəri

1	giriş		
2	Kapsaisin bibərin içərisində olan ağ hissədə və toxumlarda daha çox olur. Kapsaisin orqanizmdə yağların oksidləşmə prosesini aktivləşdirir. Kapsaisin temperaturu artırır. Kapsaisin mübadilə proseslərini sürətləndirir. Kapsaisin dəri altında toplanaraq "portağal qabığı" görüntüsü verən artıq piy toxumasının parçalanmasını asanlaşdırır.		
	Həqiqi mənada işlənmişdir. İşarə (✓) qoyun.	Məcəzi mənada işlənmişdir. İşarə (✓) qoyun.	Digər mənada (həqiqidirsə, məcəzi, məcazidirsə, həqiqi) cümlədə işlədin.
3	✓		Onun acı sözləri ürəyimi yaraladı.(Acıq danışığ, acı həyat, acı təcrübə və s.)

Füzuli arxı

1	baş əymək
2	Sultan Süleyman: İmam Hüseyn hərəmini ziyarət edir. Ağilla deyilən sözə dəyə verir. Ona baş əyməyən olanda qəzəblənir. Füzulinin xahişinə əməl edir. Kərbəlaya Fəratdan arx çəkdirir. Məhəmməd Füzuli: Sultan Süleymana baş əymir. Qorxmazdır. Sözünü deməkdən çəkinmir. Arx çəkilməsini xahiş edir. Arx çəkilməsinə nail olur. İmam Hüseyn ziyarətgahında xidmətçilik edir. İmam Hüseyni əsl sultan hesab edir. Oxşar: İkisi də İmam Hüseyni sultan hesab edir. İkisi də İmam Hüseynə hörmət edir.
3	poetik İnformativ funksiyada işləndiyi cümlə: Hər bir Azərbaycan vətəndaşı öz dilində danışmağı bacarmalıdır. Terminoloji funksiyada işləndiyi cümlə: Dil insanlar arasında ən mühüm ünsiyyət vasitəsidir. Dil əsasdır, nitq isə ondan törəmədir.

Tütək

	Həqiqi mənada işlənmişdir (+)	Məcəzi mənada işlənmişdir (+)	Digər mənada cümlədə işlədin.
1	nazik	+	Onun paltarı nazik idi. Sap nazik idi.
	kiçik	+	Biz kiçik arzularla (xəyallarla) yaşamırıq.
2	nəğmə, melodiya, musiqi		
3	2, 3		

Səxavət

1	əliaçıq
2	3; çünki mətnin əvəlində onun haqqında "səxavəti hamının dilində dastan olan Hatəm" ifadəsi işlənir.
3	Sənin arzun mənim üçün qanundur. İstədiyin hər şeyi hazır etmək mənim borcumdur. Ev sahibi qonağın bütün arzularını yerinə yetirməlidir. Və s. bu məzmunlu fikirlər

Şah İsmayıl Xətayi

1	Cümlə bədii sual cümləsidir. Çünki cavab istənmir. Cavab sualın özü daxilində var. Şah İsmayılın deməyindən aydın olur ki, o xəttatın və rəssamın ələ keçməsinə istəmir.
2	əmr, təlimat
3	Şah İsmayıl döyüşdə ölə biləcəyi, yaxud qarətlər, qarışıqlıq ola biləcəyini ehtimal edirdi. Ona görə də sarayın ən məşhur xəttatı Nişaburini və misilsiz ustad rəssam Kəmaləddin Behzadı bir mağarada gizlətməmişdi. Geri döndükdə onları sağ tapır. Bu da onun işini ehtiyatlı tutması nəticəsində baş vermişdi.

Boykot

1	heç bir iş görməmək, bیکar durmaq; əli cibində gəzmək, əlini qulağının dibinə qoymaq, əlini əlinin üstünə qoymaq, barmağını da tərپətməmək, canına əziyyət verməmək.
2	nəticə
3	1. Boykott məcbur olub əkin-biçin sahələrinə ailəsi ilə çıxır. 2. Boykotta dükan-bazarda mal satmırlar. 3. Poçtalyon Boykottun ailəsinə məktub gətirmir. 4. Qonşular Boykottun salamını almırlar.

Balet

1	Klassik balet: Klassik baletdə ciddi qaydalar mövcuddur. Əl və ayaqlar üçün müəyyən vəziyyətlər və hərəkət ardıcılığı vardır ki, rəqs onlardan ibarət olur. Klassik balet tamaşalarında parlaq, rəngarəng kostyumlardan və dekorasiyalardan istifadə olunur, musiqini isə bütöv bir orkestr ifa edir. Baletlərin çoxu süjetə malikdir, artistlər heç bir söz deməsələr də, fikri hərəkətlə başa salırlar. Oxşar: Teatrda göstərilir. Rəqs tamaşasıdır. Müasir balet: Müasir baletdə ən müxtəlif rəqs stillərindən olan hərəkətlərdən istifadə olunur. Bəzən onda heç bir süjet olmur və rəqs sadəcə olaraq, müəyyən əhvali-ruhiyyəni göstərir.
2	3, 1, 2
3	əsas

Ağ zürafələr

1	Bu, zürafələrin təhlükəsizliyi deməkdir. Orada onları heç kim ovlaya bilməz.
2	Bədənlərində rəng pigmentlərinin yaranmaması
3	qar kimi ağ olan zürafələr

Qum necə yaranır

1	Səbəb	Nəticə
	Qaya müxtəlif təsirlərə məruz qalır. Qaya külək, yağış, şaxtaya məruz qalır.	
		Qum yaranır.
2	Xeyr. Çünki termin işlənmiş bütün mətnlər elmi hesab olunmur. Mətn hər kəsin anlayacağı bir dildə yazılıb. Əsasən aydın, anlaşılıqlı, mənası hamı tərəfindən başa düşülən sözlərdən istifadə olunub. Yəni publisistik üslubdadır.	
3	Deyilənə görə, bugünkü səhralar nə vaxtsa dəniz dibi olub, sonra min illər əvvəl su çəkilib və səhra yaranıb.	

Torpağın qədrini bilmək

1	utanmaq, çox utanmaq, çox sıxılmaq
2	1. Qonaqların vətənlərinə qayıрмаq istəməsi 2. Qonaqların limana gətirilməsi 3. Gəmiyə minməmişdən əvvəl qonaqların ayaqqabılarının çıxarılması 4. Ayaqqabıların altına yapışmış torpağın qaşılıb yerə tökülməsi 5. Ayaqqabıların qonaqlara qaytarılması 6. Qonaqların narazılığı (Verilmiş bəndlərdən ardıcıl olaraq yazılmış hər hansı üçü düzgün cavab hesab olunur.)
3	Qonaqlar xüsusi təyyarə ilə qayıdacaqdılar.

Vəsiyyət

1	Dərdsiz adam yoxdur. Hər kəsin dərdi var. Və s. bu məzmunlu fikirlər		
2	Bir görkəmli sərkərdə var idi. O anasının tək övladı idi. Anası onu çox sevirdi. Bir gün sərkərdə ağır yaralanır. Öləcəyini anlayıb anasına vəsiyyət edir. Anası ona başsağlığı vermək üçün gələnlərin dərdsiz olanlarını bir, olmayanlarını isə digər qapıdan keçirməli idi. Ana oğlunun dediyi kimi gedir. Amma heç kim ikinci qapıdan keçmir. Ana anlayır ki, oğlu ona təsəlli vermək üçün bu addımı atıb.		
3	Həqiqi mənada işlənmişdir. İşarə (✓) qoyun.	Məcəzi mənada işlənmişdir. İşarə (✓) qoyun.	Digər mənada (həqiqidirsə, məcazi, məcazidirsə, həqiqi) cümlədə işlədin.
		✓	Biz kənddən Bakıya köçdük.

Yerinə yetirilməyən vəd

1	Bir insana söz verdinsə, onu yerinə yetirməlisən. Çünki insanlar səndən nəsə gözləyəndə və onu almayanda ümidləri ölür. Yerinə yetirməyəcəyin bir şey üçün vəd vermə.
2	2-ci və 3-cü sözlər məcazi mənada işlənmişdir. Çünki vəd, sevgi, hörmət və güvən canlı bir şey deyil ki, ölə də bilsin. Ancaq canlı olanlar, yəni insan və heyvanlar ölə bilirlər. Mücərrəd varlıqlar haqqında “öldü” demək məcazi mənə daşıyır.
3	Vədiş etmək, alışmaq, adət etmək, alışmaq. Mən çətin işlərə alışmışam.

Məşhur danışan fil – Batır

1	Zaman	Məkan	Hadisə
	23 iyul 1969-cu ildə		“Batır” adlı məşhur fil dünyaya gəldi.
		Sirk (Karaqanda)	Fil danışmağa başladı.
2	3-cü cavab		
3	Həqiqi mənada işlənmişdir.	Məcəzi mənada işlənmişdir.	Digər mənada (həqiqidirsə, məcazi, məcazidirsə, həqiqi) cümlədə işlədin.
	İşarə (✓) qoyun.	İşarə (✓) qoyun.	
		✓	Mənim başım ağrıyır.

Bir dəstə qızılgül

1	2
2	səxavətli, qapısına gələnə əliboş yola salmır, kasıbları sevindirəndə həzz alır
3	4

Xəbərdarlıq

1	Bir (Bir gün pəncərə tərəfdəki divar çatlayır.)
2	Hər işi vaxtında görmək lazımdır. Vacib işləri vaxtında görməsən peşman olarsan. Problemə biganə yanaşmaq olmaz.
3	bağlamaq, örtmək

Zeytun budağı

1	4, 2, 3, 1		
2	daşqın		
3	Həqiqi mənada işlənmişdir. İşarə (✓) qoyun.	Məcəzi mənada işlənmişdir. İşarə (✓) qoyun.	Digər mənada (həqiqidirsə, məcəzi, məcazidirsə, həqiqi) cümlədə işlədin.
		✓	Mənim üzüm toz olmuşdu.

Alim və qayıqçı

1	Səbəb	Nəticə
	Alim qayıqçıya kobud söz deyir. Alim qayıqçını savadsızlıqda günahlandırır. Alim qayıqçıya həyatının yarısını itirdiyi deyir.	
		Qayıq gəzintisinə çıxır.
2	özündən çıxır, qəlbi qırılır.	
3	İddialı, təşəxxüslü, lovğa, forslu	

Xarıbülbül

1	başından tüstü çıxır, ah-fəğanı ərşə çıxır, yerə-göyə sığmır, ürəyini qana döndərir.
2	sevmək, vurulmaq, aşıq olmaq
3	nəticə

Bəs kişilər hanı?

1	məna, mahiyyət, məğz, əsas
2	Qadınlar Əmir Teymurun ən qiymətli şeylərini götürün kənddən çıxmaları fikrini dəyərləndirmiş, kişiləri ən qiymətli şeyləri hesab edərək özləri ilə götürmüşdülər.
3	3-cü (Ey böyük hökmdar, dünyada qıza qardaşdan, anaya övladdan, qadına öz ömür-gün yoldaşından qiymətli nə ola bilər ki?) Çünki həmin cümlə cavab eşitmək məqsədi ilə verilir. Cavab sualın öz daxilindədir.

İsgəndəriyyə mayakı

1	Günün qaranlıq vaxtında və pis havalarda şəhər limanına yaxınlaşan gəmilərə yol göstərmək məqsədi
2	1.Eramızdan əvvəl 332-ci ildə Makedoniyalı İsgəndər öldü . 2. İsgəndər özü də mayakın tikilməsi fikrini çox bəyənmişdi.
3	3-cü

Limonadın tarixi

1	Səbəb	Nəticə
		Bu da xidmətçilər arasında çaşqınlıq yaradırmış.
	XIV Lüdovik hər gün bu içkidən süfrəsinə gəlməsini sifariş edirdi	
2	limon şirəsi və mineral su.	
3	Həqiqi mənada işlənmişdir.	Məcəzi mənada işlənmişdir.
	2, 5	1, 3, 4

Atlara nal nə üçün lazımdır ?

1	Vəhşi atlar	Ev atları
	1. Nal olmadan da çox gözəl keçinə bilirlər	1. Əhliləşdirilirlər
	2. Açıqlıqda gəzirlər.	2. Öz yaşadıqları şəraitdən uzaqlaşdırılırlar.
	3. Çox hərəkət edirlər.	3. Tövlədə yaşayırlar.
	4. Öz gedəcəkləri yolu özləri seçirlər.	4. Az hərəkət edirlər.
	5. Ən yumşaq yerlərdən keçərək maneələri asanlıqla aşırırlar.	5. Dırnaqları yumşaq olur.
	6. Təhlükəsizdirlər.	6. Ağır fiziki işlər görür : insan və yük daşıyırlar.
		7. Asfaltda qaçmalı olurlar.
		8. Dırnaqları yeyilir.
2	Mətn:Publisistik üslubdadır. Mənası hamı tərəfindən başa düşülən sözlərdən istifadə olunmuşdur. Milli ictimai təfəkkürün ifadəsidir. Şeir: Milli bədii təfəkkürün ifadəsidir. Obrazlı, emosional nitq formasıdır. Bədii təsvir və ifadə vasitələrindən, sözün məcazi mənasından istifadə olunur. Oxşar: Funksional üslub nümunələridir. Dildən məqsədyönlü şəkildə istifadə olunmuşdur.	
3	Cümlə bədii sual cümləsi deyil.	

Kosmosda skafandrsız qalmaq mümkündürmü?

1	1. Hər hansı fəlakət baş verərsə, kosmik gəmidəki hava buxarlanar və kosmonavtın nəfəs alması çətinləşər. Bu zaman skafandrın içərisində olan böyük hava ehtiyatından istifadə olunur. 2. Kostyum içəridən qızdırılır və kosmonavt üçün soyuq təhlükəsi olmur. 3. Kosmonavt kosmik gəmi xaricində iş görürsə, skafandr onu çox isti və ya çox soyuqdan qoruyur. 4. Skafandrın içərisində quraşdırılmış radio dalğa vasitəsilə kosmonavt gəmidəki və ya yerdəki yoldaşları ilə əlaqə yarada bilər.
2	bağlılıq, münasibət, əlaqə, irtibat.
3	Publisistik üslubdadır. Mənası hamı tərəfindən başa düşülən sözlərdən istifadə olunmuşdur. Milli ictimai təfəkkürün ifadəsidir.

Niyə məhz “?” işarəsi

1	Mümkün doğru cavab: Mətn:Publisistik üslubdadır. Mənası hamı tərəfindən başa düşülən sözlərdən istifadə olunmuşdur. Milli ictimai təfəkkürün ifadəsidir. II mətn: Milli elmi təfəkkürün ifadəsidir. Termin sıxlığından istifadə olunur. Təkmənalı sözlərdən istifadə olunur. Sxemlərdən. diaqramlardan, mürəkkəb cümlə tiplərindən, modallıq bildirən sözlərdən istifadə olunur. Oxşar: Ədəbi dilin nomalarına tabedir. Funksional üslub nümunələridir. Dildən məqsədyönlü şəkildə istifadə olunmuşdur.
2	Bir çox cümlələrin sual, yoxsa nəqli cümlə olduğu bilinmirdi.
3	xeyr Çünki sual cavab almaq məqsədi ilə verilib. Bədii sual cümləsində isə cavab almaq məqsədi güdülmür. Cavab sualın özündən bəlli olur.

Filatelistlər kimlərdir ?

1	nəticə
2	Filatelistlər hər hansı ölkənin poçt markasını topladıqda istər-istəməz həmin ölkənin tarixini, memarlığını, flora və faunasını, dahi şəxsiyyətlərini, idman aləmində nailiyyətlərini öyrənir. Markalarda dövrlər üzrə yaranan ən yeni texnologiyaların təsvir olunması onu toplayanlarda da istənilən ölkə, sahə üzrə dərin biliklər, ensiklopedik məlumatların yaranmasına kömək edir.
3	markamaniya, filateliya

Öz arşınınla ölçmə

1	millimetr, santimetr, desimetr, kilometr
2	4-cü
3	istifadə edirdilər, yararlanırdılar, faydalanırdılar

Olimpiya Oyunları

1	publisistik Digər funksiyada: Sözün leksik məna bildirən hissəsi kök adlanır. (dilçiliyə aid) Cüt dərəcəli qüvvətdən kök almaq üçün kökaltı ifadəni müəyyən ifadənin kvadratı şəklində göstərib $\sqrt{a^2} = a $ eyniliyindən istifadə edilir. (riyaziyyata aid)
2	1, 3
3	Yarış günlərinin sayının 5 gün deyil, daha çox olmasına

2-Cİ BÖLMƏ CAVABLAR

Fonetika

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
C	A	C	C	A	A	C	E	D	C	A	C	C	A	A	A	E	D	C	E
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
C	B	C	D	C	B	D	E	C	E	C	D	C	D	A	B	B	D	C	D
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
C	B	A	A	A	B	D	A	B	D	C	D	A	A	E	C	A	D	D	E
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
D	B	A	B	E	B	E	E	C	A	C	B	B	B	B	B	D	D	E	B
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97			
A	D	D	B	246	3241	14	145	145	234	145	1345	135	12	145	45	2413			
98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115		
1B2A3CD	E	B	B	D	D	A	135	E	C	B	C	E	A	E	B	B	B		
116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133		
B	E	A	D	A	C	B	C	D	D	B	D	C	E	234	D	14	234		
134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151		
E	C	A	A	B	E	A	C	A	E	D	A	C	C	A	D	E	A		
152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167				
D	D	A	B	C	D	4213	124	136	234	145	13	23	135	1AB2CD3E	1C2B3A				
168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185		
A	A	A	A	D	B	E	B	D	B	D	C	D	A	D	D	E	D		
186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203		
B	C	A	A	B	B	B	B	B	E	E	D	D	E	B	C	A	A		
204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221		
C	D	C	E	C	B	B	E	E	C	E	26	12	145	145	135	126	234		
222	223	224																	
1AD2BE3C	1AC2D3BE	1BE2A3D																	

Fonetik təhlil

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A	A	C	A	A	B	B	D	D	E	A	C	D	C	E	B	A	A	E	D
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
D	D	B	D	A	C	C	C	D	A	E	A	E	A	A	C	D	A	D	B

41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
B	145	245	12	24	13	12	235	23	12	134	45	13	34	234	15	23	35	24	23

61	62	63	64	65	66
45	13	1E2AD3B	1DE2B3AC	1A2BD3C	1AD2B3CE

Leksika

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
D	B	A	E	E	A	B	D	E	A	D	D	A	A	B	B	E	A	D	A

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
C	D	A	D	B	C	B	C	C	C	E	E	E	B	A	D	C	C	A	E

41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
D	B	B	D	E	E	24	3124	134	234	4123	3412	2341	2134	2341	C	E	A	E	C

61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82
C	245	245	C	B	C	D	A	D	B	D	A	A	E	C	C	B	E	A	E	E	E

83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98
D	B	C	D	A	A	E	D	A	E	C	C	2143	1BD2AC3E	1C2AD3B	1A2E3C

99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115
B	D	A	E	A	B	D	A	1AB2DE3C	B	C	B	D	A	A	A	A

116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133
B	D	A	B	B	E	B	B	E	C	E	E	C	E	C	E	E	D

134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151
A	B	A	13	A	E	D	A	D	B	D	E	A	B	D	E	A	B

152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169
A	D	B	C	C	C	E	C	C	A	D	D	C	B	B	A	D	E

170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187
C	A	B	D	A	B	D	E	D	E	B	C	C	B	C	E	A	E

188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205
B	E	C	B	E	B	D	B	B	A	B	B	13	3412	3412	256	14	34

206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221
134	135	146	13	4321	13	2341	1D2C3A	1D2B3E	B	B	A	A	B	C	B

222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239
245	A	C	D	B	C	B	B	A	D	D	E	D	B	E	D	C	A

240	241	242	243	244	245	246	247	248
B	C	B	124	123	235	24	1A2BC3DE	1A2CD3BE

Sözün tərkibi. Kök və şəkilçi. Şəkilçilərin növləri

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
A	A	D	E	C	D	A	D	E	E	A	C	B	C	A	A	A	D	A	A	
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	
E	C	A	D	B	C	E	A	D	A	E	D	D	C	D	B	C	B	B	B	
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	
A	D	A	C	C	C	A	C	C	D	B	D	A	A	B	E	B	B	D	B	
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	
C	B	D	B	E	A	B	D	D	D	E	E	B	E	E	A	C	C	D	C	
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96					
B	134	24	124	24	234	15	246	24	456	245	1234	135	12	13	13					
97		98		99		100		101												
1CE2AD3B		1D2AB3CE		1AC2D3BE		1C2DE3A		1AD2BC3E												
102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119			
B	C	E	A	C	A	E	A	D	E	C	C	C	A	D	C	A	A			
120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137			
C	A	D	B	D	E	C	B	E	2345	A	E	D	E	E	C	E	D			
138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155			
E	C	D	C	C	B	A	A	346	235	23	35	B	C	A	A	C	E			
156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169							
B	A	E	B	E	A	B	B	13	135	1247	23	1278	1AC2DE3B							

İsim

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
D	B	A	D	C	E	D	A	B	B	B	C	A	A	D	E	D	C	A	C
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
C	C	E	B	C	14	E	D	D	A	E	A	D	B	D	E	C	C	B	E
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
B	D	B	B	A	A	C	B	C	D	A	A	D	E	D	B	E	E	D	B
61	62	63	64		65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	
B	236	135	1AB2D3C		A	C	A	E	C	B	A	C	A	D	A	C	B	C	
79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	
D	D	B	A	E	C	B	A	23	3456	25	B	D	E	B	B	C	E	E	

98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115
D	B	A	D	D	B	A	D	C	C	B	D	D	B	C	A	B	C
116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133
B	E	E	B	E	A	E	A	B	B	B	E	B	B	A	E	B	C
134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151
B	A	B	B	D	C	B	C	B	E	E	C	B	E	D	C	A	B
152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169
B	B	234	213	14	245	E	A	E	E	D	C	D	A	C	A	E	C
170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187
B	A	12478	236	A	E	A	E	E	B	C	D	B	A	B	B	C	A
188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203		
B	A	C	B	B	C	B	C	A	C	D	D	E	14	346	14		

Sifət

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A	D	A	D	D	D	C	E	D	B	B	A	B	D	D	E	B	A	C	C
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
A	D	C	B	C	D	C	B	D	E	D	D	B	B	C	D	E	C	B	C
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
B	C	B	D	C	C	E	A	D	A	B	A	B	E	C	E	A	B	E	C
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
B	C	D	A	D	B	C	D	345	34	D	B	D	D	E	C	A	C	C	C
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
E	B	B	A	B	B	C	B	C	E	D	E	B	D	D	E	B	E	14	15
101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115					
24	246	1BD2C3AE	1CE2AD3B	1BE2AD3C	B	E	B	A	C	E	E	C	B	E					
116	117	118	119	120	121	122	123	124	125										
A	D	B	A	C	D	E	13	14	1C2A3E										

Say

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
B	B	C	D	E	C	A	B	D	D	D	E	E	C	A	E	B	E	B	D

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
D	B	E	C	E	B	C	C	B	D	136	345	234	13	234	13	24	13	23	345
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
14	E	B	D	C	A	E	D	B	E	A	C	E	D	E	D	B	D	D	A
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78		
B	C	D	D	C	D	B	E	A	D	E	C	13	136	13	1	1C2D3E	1AC2E3D		
79	80	81	82																
1C2D3BE	C	D	C																

Əvəzlilik

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
C	C	D	C	E	E	A	E	D	B	D	D	E	E	B	B	B	A	B	D		
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40		
A	B	C	D	E	E	D	E	D	B	C	B	D	A	E	B	D	E	C	C		
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60		
A	A	C	B	D	C	E	B	B	B	C	E	D	D	B	C	A	B	E	D		
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73		74	75	76	77	78	79	80	81
D	C	D	D	B	A	D	A	13	345	25	145	1CE2B3D		C	B	E	A	E	C	E	E
82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101		
E	D	C	B	C	A	E	25	124	D	B	E	E	C	A	C	C	C	A	24		

Feil. Feilin təsriflənən formaları

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A	D	A	B	C	D	C	C	E	A	B	A	C	C	C	B	B	D	D	D
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
E	B	E	B	B	B	A	B	D	D	B	D	C	D	C	D	E	A	B	A
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
C	C	B	A	E	C	A	C	C	A	B	B	B	A	C	C	E	D	D	A
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76				
B	134	1B2CD3AE	1C2BD3E	1CD2E3B	D	B	E	C	A	D	E	D	A	A	D				
77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	
D	A	C	B	B	E	B	C	C	D	B	D	D	B	B	B	E	E	B	
96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113		
D	A	D	B	B	D	E	A	D	A	D	A	C	D	A	E	E	B		

114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131
D	E	C	E	C	D	A	D	C	D	C	245	13	23	135	24	24	14
132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	
34	14	35	2346	1E2A3BC	D	C	B	A	A	A	C	A	B	A	E	D	
149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166
A	D	E	B	B	D	A	B	B	B	C	E	C	B	C	E	B	C
167	168	169	170														
B	D	136	125														

Feilin təsriflənməyən formaları

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A	A	A	B	B	A	D	B	E	B	D	D	B	D	D	B	D	A	B	D
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
B	C	D	E	E	A	D	C	E	C	A	D	A	E	D	A	C	E	E	D
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
C	A	D	C	A	E	D	B	E	B	13	13	345	135	126	14	125	134	135	24
61	62	63	64																
15	1C2BE3A	1C2BE3AD	1B2C3A																

Zərf

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
A	A	B	D	B	C	C	B	B	E	E	A	B	C	B	A	A	C	E	C		
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40		
D	A	B	B	E	B	B	E	E	A	C	C	A	C	A	C	C	D	E	B		
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60		
A	B	E	C	B	B	C	3	456	125	134	347	246	14	23	15	34	15	234	125		
61	62	63	64	65			66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	
137	234	15	135	1BE2D3AC			C	D	D	B	D	D	E	C	A	E	C	D	D	E	
80	81	82	83	84	85	86	87	88	89		90		91	92	93	94	95	96	97	98	99
D	B	B	B	24	25	12	16	35	1E2BD3AC		1E2AB3C		A	C	E	A	C	C	A	E	14

KÖMƏKÇİ NİTQ HİSSƏLƏRİ

Qoşma

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
E	C	C	D	B	E	D	C	D	A	B	A	E	C	A	A	E	B	C	C
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
A	A	B	A	B	E	B	D	D	E	B	B	B	E	A	B	D	B	D	C
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53							
B	C	E	C	2347	12	145	34	12	14	34	2456	1BE2AD3C							

Bağlayıcı

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
B	A	A	B	E	C	C	A	C	B	C	B	C	A	C	B	E	B	A	C
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
E	C	E	C	C	D	A	C	C	D	E	A	D	C	C	A	D	E	C	C
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51									
B	D	A	B	E	E	D	D	A	35	1AC2B3DE									

Ədat

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
C	D	C	C	E	C	B	C	C	B	E	C	C	E	D	A	D	C	C	D
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34						
B	C	A	E	D	C	C	3	13	14	14	13	14	1AD2E3B						

Modal sözlər və nida

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A	E	B	C	D	C	A	A	D	B	A	A	D	D	B	B	D	D	C	E
21	22	23	24																
E	A	A	23																

Ümumi köməkçi nitq hissələri

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
C	C	B	E	A	A	B	A	A	E	D	A	A	A	C	A	C	B	C	A

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
A	C	B	D	D	B	A	12	134	34	13	145	124	24	1C2B3AD	1D2AC3BE

Morfoloji təhlil

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
B	D	C	B	B	C	D	D	E	A	A	C	D	D	B	A	D	A	D	A
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
B	C	A	E	A	D	B	E	D	E	C	C	C	B	E	E	C	B	E	C
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
C	E	C	A	C	E	E	D	E	A	A	D	D	C	A	C	D	D	D	A
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	
B	A	B	D	E	D	D	D	E	E	A	C	C	34	35	234	245	24	235	
80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91								
14	14	135	237	24	235	136	15	34	2345	125	456								

Söz birləşmələri

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
B	C	C	B	B	D	C	E	A	D	E	A	A	D	E	C	E	E	D	D
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
B	E	A	C	D	D	A	C	D	A	E	A	D	A	E	E	E	D	B	D
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
C	A	E	C	A	C	C	A	B	D	B	D	D	A	B	C	C	B	C	A
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
D	B	C	A	D	B	B	B	A	D	A	C	A	D	E	D	B	E	B	A
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
A	E	C	C	B	C	D	A	B	A	C	D	D	E	B	C	D	D	B	B
101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111									
24	123	14	4312	245	235	246	234	1B2C3A	1BC2DE	1AD2BE3C									

Sintaktik əlaqələr

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
B	B	E	C	B	D	A	D	B	B	D	D	B	C	E	E	C	C	B	D

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
A	D	A	E	C	A	C	A	B	B	D	A	2345	E	235	125

CÜMLƏ ÜZVLƏRİ

Baş üzvlər

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A	A	B	C	D	B	B	D	B	B	B	D	D	A	A	E	D	A	A	E
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
A	D	C	C	D	C	A	E	A	D	C	C	C	A	A	C	A	A	B	A
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
D	E	B	A	B	A	D	E	C	A	A	B	12	13	14	24	145	12	1346	245
61	62																		
36	1B2CD3A																		

İkinci dərəcəli üzvlər

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
C	A	B	E	C	D	D	B	C	A	C	D	A	B	A	B	B	C	C	C
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
C	D	D	B	E	B	B	E	B	B	A	B	D	B	D	D	D	A	C	B
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
B	B	C	A	A	A	A	E	E	C	E	D	B	A	B	C	B	D	C	E
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74						
D	D	D	A	35	23	24	24	1423	245	235	234	1DE2A3C	1DE2AC3B						

Sintaktik təhlil

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
E	B	D	B	D	A	E	B	A	C	A	D	E	B	C	B	A	B	A	A
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
B	D	A	A	A	C	D	A	A	C	A	C	E	E	A	B	A	D	C	B
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
A	E	A	A	E	A	B	A	E	A	E	E	E	C	C	D	D	E	C	D

61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
E	A	C	D	A	A	A	E	D	C	B	A	5512	125	14	34	256	4321	245
80		81		82		83												
1AE2D3B		1E2A3D		1DE2B3A		1D2A3BC												

Əlavələr. Həmcins üzvlər

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
B	A	D	B	D	A	E	C	C	C	B	A	A	A	E	B	B	B	B	A
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
E	C	A	B	D	C	E	D	C	A	B	C	D	A	D	C	C	C	25	14
41	42																		
567	25																		

Xitab. Ara sözlər

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
B	A	D	C	B	D	A	E	D	C	D	B	C	A	D	A	A	B	E	A
21	22	23	24	25	26	27	28	29		30		31							
B	E	E	E	A	14	12	145	1CE2A3D		1AC2B3D		1CD2B							

Cümlənin məqsəd və intonasiyaya görə növləri

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
B	B	E	D	C	B	E	E	E	C	B	134

Sadə cümlənin şəxsə görə növləri

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
C	C	B	C	B	C	E	C	B	C	C	B	C	E	A	D	E	A	A	A
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
D	D	D	A	D	B	B	B	B	D	D	D	B	D	E	B	E	D	D	E
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50		51								
A	C	35	14	25	14	13	2345	23	1BE2C3AD		1D2B3AC								

Tabesiz mürəkkəb cümlə

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
D	A	B	B	A	C	B	B	A	A	A	D	C	B	B	E	A	D	D	E
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
E	C	D	B	D	A	B	A	C	A	A	C	B	A	E	D	B	B	B	A
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
B	D	C	B	D	A	E	D	A	D	D	C	E	C	C	C	C	A	D	C
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70										
23	146	35	245	123	15	16	1D2B3C	1B2A3E	1D2B3E										

Tabeli mürəkkəb cümlə

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
D	A	E	A	E	C	C	D	C	D	A	E	A	C	B	D	E	B	C	D
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32								
C	C	D	A	A	D	E	346	145	23	24	156								

Vasitəsiz və vasitəli nitq. Durğu işarələri

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A	A	A	C	A	B	C	D	B	B	C	C	E	B	C	B	C	B	C	B
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		31	32		33		34			
A	C	A	B	A	356	136	134	245	1E2A3D		1342	1C2AE3D		1B2AE3D		1C2E3D			
35		36																	
1D2AC3BE		1A2B3CD																	

Dil və yazı

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
C	E	A	A	A	A	E	A	C	D	C	B	E	C	D	B	A	C	C	E
21	22	23	24	25	26														
C	B	C	C	23	2413														

Ədəbi dilin normaları. Nitq etiketləri

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
C	A	B	A	E	D	B	E	D	C	E	B	C	C	B	E	A	C	D	E
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
B	E	A	D	A	C	B	D	A	D	D	A	D	C	B	E	E	E	A	A
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
B	D	A	C	C	A	B	A	A	C	C	D	D	A	B	A	C	A	D	D
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78		
C	C	C	B	B	D	A	A	D	A	25	245	14	12	123	246	1356	36		
79	80	81	82	83															
1AC2E3D	1BD2E3AC	1AE2C3B	1A2D3E	1BE2D3A															

Üslubiyyat. Əməli yazı nümunələri

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A	C	B	C	D	E	A	C	E	B	D	A	B	A	A	B	C	D	E	C
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
E	B	A	A	A	A	B	A	D	B	B	D	E	B	E	B	E	A	E	D
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
E	C	E	D	B	E	A	D	E	E	E	E	D	C	C	D	C	D	D	B
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78		
A	B	E	E	D	A	A	D	E	D	D	C	D	C	B	B	E	C		
79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92						
13	23	13	24	1432	25	25	245	123	1C2A3D	1BD2E3C	1AB2D3CE	1CD2E3B	1B2A3CE						

SINAQLARIN DÜZGÜN CAVABLARI

SINAQ 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
E	B	E	D	E	C	A	B	B	C	C	D	B	A	C	D	E	D	A	D	B	A
23			24			25			26			27									
125			234			24			35			1AE2B3CD									

28	Mətnədən də göründüyü kimi korinf kanalının çəkilməsinə ta qədim zamanlardan (e.ə VII əsr) cəhd edilmişdir, ancaq Egey və İon dənizlərinin su səviyyəsindəki fərq səbəbindən bunu reallaşdırmaq mümkün olmamışdır. Aradan bir neçə min il keçdikdən sonra (XIX əsr) kanalın çəkilməsini həyata keçirmək mümkün olmuşdur. Korinf kanalını yunan hökmdarı Periandr, həmçinin Yuli Sezar, Kalikula kimi hökmdarlar cəhd etsələr də bu iş onlar üçün arzu olaraq qalmışdır. XIX əsrdə isə Korinf kanalının çəkilməsi həyata keçirilmişdir. Nero və Qalba kimi imperatorlar, eləcə də Bizans və venesiyalılar Korinf kanalının çəkilməsini həyata keçirmək istəsələr də bunu reallaşdırma bilməyiblər. Kanalı çəkiliş XIX əsrdə baş tutmuşdur. Və s. buna uyğun fikirlər.				
29	<table><tr><td>Birinci ifadənin mətndəkindən fərqli mənada cümlədə işlədilməsi</td><td>İkinci ifadəni kontekstə görə əvəz edə bilən ifadə</td></tr><tr><td>Mehman kor-peşman öz çarpayısına çəkildi. Düşmənin qoşunu geri çəkildi. Üzünün şişi hələ də çəkilməyib. Artist beş filmdə çəkilmişdir. Və s.</td><td>Çalışmaq, qeyrət göstərmək, can atmaq, səy göstərmək, çalışmaq və s.</td></tr></table>	Birinci ifadənin mətndəkindən fərqli mənada cümlədə işlədilməsi	İkinci ifadəni kontekstə görə əvəz edə bilən ifadə	Mehman kor-peşman öz çarpayısına çəkildi. Düşmənin qoşunu geri çəkildi. Üzünün şişi hələ də çəkilməyib. Artist beş filmdə çəkilmişdir. Və s.	Çalışmaq, qeyrət göstərmək, can atmaq, səy göstərmək, çalışmaq və s.
Birinci ifadənin mətndəkindən fərqli mənada cümlədə işlədilməsi	İkinci ifadəni kontekstə görə əvəz edə bilən ifadə				
Mehman kor-peşman öz çarpayısına çəkildi. Düşmənin qoşunu geri çəkildi. Üzünün şişi hələ də çəkilməyib. Artist beş filmdə çəkilmişdir. Və s.	Çalışmaq, qeyrət göstərmək, can atmaq, səy göstərmək, çalışmaq və s.				
30	Korinf kanalı bir tərəfdən, Saronik körfəzini Korinf körfəzi ilə birləşdirir, digər tərəfdən isə Peloponnes yarımadasını Balkan yarımadasından ayırır. Korinf kanalı bir tərəfdən, dünyanın ən dar su kanalı hesab olunur, digər tərəfdən isə dünyanın ən gözəl nəqliyyat kanallarından biridir. Və s. buna uyğun fikirlər				

SINAQ 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
C	E	A	D	E	A	B	E	D	C	C	B	A	E	E	D	A	E	C	D	B	D
23			24			25			26			27									
126			136			124			12			1A2B3C									

28

1-ci və 3-cü fikir

1-ci fikrin əsaslandırılması:

Mətnədən görüldüyü kimi, 2030- cu ilədək dünyada işləyən əhalinin üçdə biri, Yaponiyada isə təqribən yarısı yeni peşələr axtarmaq məcburiyyətində qala-caqlar. Bu isə Yaponiyada süni intellektdən daha geniş şəkildə istifadə edildiyini deməyə əsas verir.

və s. buna uyğun fikirlər.

3-cü fikrin əsaslandırılması:

Mətnə qeyd edildiyi kimi, süni intellekt in-tellektual maşın yaratmağı, həmçinin yaradıcı fəaliyyət göstərən intellektual proqram yaratmağı qarşısına məqsəd qoyub.

Mətnə qeyd edildiyi kimi, süni intellekt insan məntiqini maşınlarda tətbiq etmək məqsədi daşıyan riyazi elm və texnologiyadır.

və s. buna uyğun fikirlər.

29

Maraq doğuran, diqqət çəkən, inkişaf edən, geniş yayılan, istifadə olunan və s.

Tələbatı, ehtiyacı və s.

30

Sözlər	Kontekstə uyğun mənası (həqiqi və ya məcazi)	Kontekstdəkindən fərqli mənada (həqiqidirsə, məcazi, məcazidirsə, həqiqi) cümlədə işlədilməsi
Kitab	Həqiqi	Daha bunun kitabı bağlandı, – deyə bəzən neftçilər quyu- dan əllərini üzdülər. Ömür kitabından bir yarpaq da düşdü. Və s. buna uyğun cümlələr
Böyük	Məcazi	Ağarza yoldan kənara çəkilib, böyük və soyuq bir daş üstündə oturdu. İsmayılzadə deyir ki, bu il böyük bir saray tikəcəyik. Və s. buna uyğun cümlələr

SINAQ 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
D	E	A	E	D	C	B	A	D	A	A	E	B	A	C	C	B	C	E	A	D	A
23	24	25	26	27																	
2134	235	13	2356	1BC2AD																	

28	1. Özü ilə bərabər aparmaq, yanınca aparmaq və s. 2. Böyük, şöhrətli, tanınmış və s. 3. Ətraflı, təfsilatlı, geniş və s.								
29	<table> <tr> <th>Səbəb</th><th>Nəticə</th></tr> <tr> <td>Marko Polo kitabında gəzdirdiyi ölkələrin coğrafiyası, etnoqrafiyası, tarixi haqqında qiymətli məlumatlar vermişdir.</td><td>Avropalıların bilik dairəsi əsaslı surətdə genişləndi.</td></tr> <tr> <td>Marko Polo kitabında ordan-burdan eşitdikləri ölkələr haqqında müfəssəl məlumat verdi.</td><td>Marko Polonun verdiyi məlumatlar birmənalı qarşılanmadı.</td></tr> <tr> <td>Və s.</td><td>Və s.</td></tr> </table>	Səbəb	Nəticə	Marko Polo kitabında gəzdirdiyi ölkələrin coğrafiyası, etnoqrafiyası, tarixi haqqında qiymətli məlumatlar vermişdir.	Avropalıların bilik dairəsi əsaslı surətdə genişləndi.	Marko Polo kitabında ordan-burdan eşitdikləri ölkələr haqqında müfəssəl məlumat verdi.	Marko Polonun verdiyi məlumatlar birmənalı qarşılanmadı.	Və s.	Və s.
Səbəb	Nəticə								
Marko Polo kitabında gəzdirdiyi ölkələrin coğrafiyası, etnoqrafiyası, tarixi haqqında qiymətli məlumatlar vermişdir.	Avropalıların bilik dairəsi əsaslı surətdə genişləndi.								
Marko Polo kitabında ordan-burdan eşitdikləri ölkələr haqqında müfəssəl məlumat verdi.	Marko Polonun verdiyi məlumatlar birmənalı qarşılanmadı.								
Və s.	Və s.								

30	Sözlər	Tünd hərflərlə verilmiş sözlərin kontekstə uyğun mənası (həqiqi və ya məcazi)	Tünd hərflərlə verilmiş sözlərin kontekstdəkindən fərqli mənada cümlədə işlədilməsi
	Keçmək	Həqiqi	Amma Hacı Qafur otuz min tüməndən keçir. Bu xasiyyət ona atasından keçmişdir. Qızılca uşağa keçdi. Və s.
	Qiymətli	Məcəzi	Almaz qiymətli daşdır. Dənizin dibindən qiymətli inci tapılıb. Muzeydə bir çox qiymətli əşyalar sərgilənirdi. Və s.

SİNAQ 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
E	D	E	B	C	B	B	A	B	B	D	A	E	C	B	C	D	B	C	E	D	C
23		24		25		26		27													
12		23		125		125		1E2D3C													

28	bu əsilzadəyə ibrət dərsi vermiş, böyük hakimiyyətin, liderliyin nə qədər çətin olduğunu başa salmaq istəmişdir. Damokla hökmdarlığın nə qədər çətin olduğunu başa salmaq istəmişdir. Damokla krallığın heç də kənardan görüldüyü kimi zövq-səfadan ibarət olmadığını başa salmaq istəmişdir. Demək istəmişdir ki, hökmdarlıq heç də asan deyil. və s. buna uyğun fikirlər.				
29	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Səbəb</th><th>Nəticə</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Damokl kralların zövq-səfa içərisində yaşadığını düşünür, eyhamlarla Dionisiyi cana doyururdu. Damokl hər gün Dionisiyə kralların sürdüyü zövq-səfadan danışır eyhamlarla onu cana doyururdu. Və s. buna uyğun fikirlər</td><td>Sirakuza o dövrün ən güclü dövlətlərindən birinə çevrildi. Dionisinin ölkəsi güclü dövlətə çevrildi. Və s. buna uyğun fikirlər</td></tr> </tbody> </table>	Səbəb	Nəticə	Damokl kralların zövq-səfa içərisində yaşadığını düşünür, eyhamlarla Dionisiyi cana doyururdu. Damokl hər gün Dionisiyə kralların sürdüyü zövq-səfadan danışır eyhamlarla onu cana doyururdu. Və s. buna uyğun fikirlər	Sirakuza o dövrün ən güclü dövlətlərindən birinə çevrildi. Dionisinin ölkəsi güclü dövlətə çevrildi. Və s. buna uyğun fikirlər
Səbəb	Nəticə				
Damokl kralların zövq-səfa içərisində yaşadığını düşünür, eyhamlarla Dionisiyi cana doyururdu. Damokl hər gün Dionisiyə kralların sürdüyü zövq-səfadan danışır eyhamlarla onu cana doyururdu. Və s. buna uyğun fikirlər	Sirakuza o dövrün ən güclü dövlətlərindən birinə çevrildi. Dionisinin ölkəsi güclü dövlətə çevrildi. Və s. buna uyğun fikirlər				
30	Böyük güc və zənginlik (hökmdarlıq) sadəcə nəzarət və idarəetmə deyil, həm də böyük məsuliyyət və çətinliklər gətirir. Əsl xoşbəxtlik yalnız xarici zənginliklərdə deyil, daxili sülhdə və sadəlikdə də ola bilər. İnsan ehtiyatlı olmalı, hər zaman qarşılaşa biləcəyi çətinlikləri unutmamalıdır. Hökmdarlıq kənardan görüldüyü qədər asan iş deyil. Bizim üçün çox rahat görünən işlər, əslində, rahat olmaya da bilər. Güc və mövqe sahiblərinin həyatında həmişə bir risk və qeyri-müəyyənlik var. Və s. buna uyğun fikirlər.				

SİNAQ 5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
B	A	D	B	D	E	C	C	E	E	C	D	B	A	E	B	B	D	E	D	B	E
23	24	25	26	27																	
25	246	53124	34	1CE2B3AD																	

28	2. Cıvə temperatura həssas reaksiya göstərdiyi üçün ondan tibbin bəzi sahələrində istifadə edilir. Əsaslandırma: Məndən də göründüyü kimi cıvə temperaturun qalxmasına çox həssas reaksiya göstərir. Buna görə də termometrlərin istehsalında ondan istifadə edilir.	
29	İstifadə olunur və s.	
30	Cıvə qədim zamanlarda	Cıvə günümüzdə
	Qədim Misirdə cıvədən mumiyalaşdırma və dini mərasimlərdə istifadə edilirdi. Qədim Çində cıvə “ömür uzadan” və “bədəni möhkəmləndirən” maddə hesab edilirdi. Və s.	Zəhərli olduğu üçün bir çox sahələrdə istifadəsi dayandırılmış və ya ciddi şəkildə məhdudlaşdırılmışdır. Cıvədən rəng istehsalında, elektrik cihazları istehsalında istifadə olunur. Və s.
	Dərman istehsalında, tibbin bəzi sahələrində cıvədən istifadə edilmişdir. Və s.	

SİNAQ 6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
C	A	A	B	D	C	B	C	A	B	D	C	A	E	D	A	C	D	B	E	B	A
23	24	25	26	27																	
134	135	34	23	1E2D3B																	

28	İxtirarı təsdiq edən şəhadətnamə, sənəd – patent Hər hansı bir anlayışın, ideyanın şərti əlamətini ifadə edən işarə; rənz – simvol Öyrəşmək, vərdis etmək, adət etmək – alışmaq																				
29	1. İşıqforun ağ rəngi digər küçə lampaları ilə səhv salınırdı. 2. Qırmızı rəngin işığı yananda ağ rəngin də üzərinə işıq düşürdü və bunun da nəticəsində çoxlu qəzalar baş verirdi (qəzaların baş verməsi), (qəzalara səbəb olurdu).																				
30	Sarı rəng sonradan əlavə edildi. Hər ikisində üç rəng var idi. Hər ikisində sarı rəng "xəbərdarlıq" mənası verirdi. Hər ikisində qırmızı və yaşıl rənglər var idi. Hər ikisində qırmızı "dayan" mənasını verirdi. Və s. buna uyğun fikirlər.																				

SİNAQ 7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
B	C	E	E	A	C	D	C	E	D	A	E	A	C	B	E	A	A	D	E	B	A

23	24	25	26	27
14	26	14	234	1BC2AD3E

28	Mətnəndən də göründüyü kimi, ayrı-ayrı ədəbi-ictimai problemlərə münasibətlərində, xüsusən dil məsələsində “Füyuzat” və Cəlil Məmmədquluzadənin başçılıq etdiyi “Molla Nəsrəddin” ədəbi məktəbləri arasında ciddi fikir ayrılığı vardı. Bu isə onların bütün məsələlərə eyni mövqedən yanaşmadıqlarını göstərir. “Füyuzat” jurnalı ilə “Molla Nəsrəddin” jurnalının dil məsələsində fikirləri üst-üstə düşmürdü. Bu da onların bütün məsələlərə eyni mövqedən yanaşmadıqlarını göstərir. “Füyuzat” jurnalı ilə “Molla Nəsrəddin” jurnalının bəzi ədəbi-ictimai problemlərə münasibətlərində fikirləri üst-üstə düşmürdü. Bu da onların bütün məsələlərə eyni mövqedən yanaşmadıqlarını göstərir.	
29	Mətnə əsasən fakt kimi düşünülə bilər.	Mətnə əsasən ehtimal kimi düşünülə bilər.
	1	2
	Fikrin əsaslandırılması	Fikrin əsaslandırılması
	Mətnəndə qeyd olunur ki, Azərbaycan oxucuları dünya ədəbiyyatının Tolstoy, Höte, Russo, Monteskye kimi görkəmli simaları haqqında nisbətən ətraflı və dəqiq məlumatları ilk dəfə “Füyuzat” jurnalında çap olunan məqalə və tərcümələrdən almışdılar. Bu da verilən fikrin fakt olduğunu göstərir. Və s. buna uyğun fikirlər	Mətnəndə Məhəmməd Hadi, Hüseyn Cavid, Səid Səlməsi və Abdulla Şaiqin müxtəlif mövzulu yazılarının “Füyuzat” jurnalında dərc edilməsindən söhbət gedir. Bu məlumata əsasən biz onların eyni məqsəd, amal uğrunda mübarizə apardıqlarını ancaq ehtimal edə bilərik. Ola bilər ki, onlar sadəcə öz yazılarını o jurnalda nəşr etdirirdilər. Və s. buna uyğun fikirlər
30	Tünd hərflərlə verilmiş sözlər	Tünd hərflərlə verilmiş sözlərin kontekstə görə qarşılığı
	Sima	Şəxsiyyət, sənətkar, ədib və s.
	Ətraflı	Müfəssəl, hərtərəfli, təfəsilatlı, geniş və s.

SINAQ 8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
A	B	A	B	E	C	D	A	B	A	E	D	A	C	B	B	A	B	B	D	E	B

23	24	25	26	27
25	13	235	135	1AD2BC

28	İsti havanın musson küləklərinin istiqamətinə təsiri	Musson küləklərinin (hava axınlarının) hərəkəti okeanlardan quruya doğru yönəlir.
	Soyuq havanın musson küləklərinin istiqamətinə təsiri	Musson küləklərinin (hava axınlarının) hərəkəti Avrasiyadan Sakit və Hind okeanlarına doğru yönəlir.

29	Tünd hərflərlə verilmiş sözlər	Həmin sözlərin qarşılığı	Həmin sözlərin qarşılığının başqa cümlədə işlədilməsi
	Yönəlmək	İstiqamətlənmək istiqamət almaq	Maşın şimala doğru istiqamətləndi. Nəhayət, qadın birdən-birə üzüaşağı - Dəclə sahilinə tərəf istiqamət aldı. Və s.
	Yaranmaq	Əmələ gəlmək, meydana gəlmək	Vətəndaşlar Avşar məhəlləsində çuxur əmələ gəldiyini görüblər. İnsanlar arasında bərabərsizliyin yaranması nəticəsində cəmiyyətdə varlılar və kasıblar meydana gəldi. Və s.
30	Mussonlar 1. Fəsillərlə əsən küləklərdir. 2. Yayda okeandan, qışda materikdən əsir. 3. İldə istiqamətini iki dəfə dəyişir. Və s.		
	Brizlər 1. Günlük (sutkalıq) əsən küləklərdir. 2. Gündüz dənizdən, gecə isə qurudan əsən küləklərdir. Və s.		
	Ortaq fikir 1. Havanın temperaturu bu küləklərin istiqamətinə təsir edir. 2. Su hövzələri ilə quru arasında əsən küləklərdir. Və s.		

SINAQ 9

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
C	E	A	B	C	D	B	B	C	D	A	D	C	A	A	B	E	E	D	B	E	C
23	24	25	26	27																	
234	24	13	34	1E2BD3A																	

28	İnsan kainata adi gözlə, mənfəət axtarmaq naminə baxdığı üçün həqiqəti görə bilmir. İnsan kainata mənfəət axtarmaq naminə baxdığı üçün Və s. buna uyğun fikirlər	
29	Ş.Təbrizinin C.Ruminin həyatına təsiri	Ş.Təbrizi ilə görüşündən sonra Cəlaləddin Ruminin həyatında dönüş baş vermişdir. Ş.Təbrizi ilə görüşündən sonra C. Ruminin həyatı tamamilə dəyişdi. Ş.Təbrizinin təsiri ilə ağılın yerinə eşqin, kitabın yerinə şəxsi təcrübənin daha da üstün olduğunu dərk etdi. Və s. buna uyğun fikirlər
	Bəhaəddin Vələdin C.Ruminin həyatına təsiri	C.Rumi ilk təhsilini Bəhaəddin Vələddən almış bilikli və savadlı şəxs kimi yetişmişdir. Məhz bu bilik sayəsində Anadoluda şöhrət qazanmış, ətrafına çoxlu tələbə toplamışdır. Və s. buna uyğun fikirlər

30	Tünd hərflərlə verilmiş ifadələr	Kontekstə görə həmin ifadələri əvəz edə bilən ifadələr	Tünd hərflərlə verilmiş ifadələri əvəz edə bilən ifadələrin başqa cümlədə işlədilməsi
	başə salmaq	anlatmaq, izah etmək, öyrətmək və s.	Bu sirri sən mənə anlatdın. Bəzi çətin mövzuları müəllim yenidən izah etdi. Və s.
	vəcdə gəlmək	həvəslənmək, şövqlənmək, ruhlanmaq; cüşa gəlmək və s.	Mürsəl kişi danışdıqca ruhlanırdı. Tahir daha da cüşa gəlib, sazın tellərini lap ürəkdən ehtizaza gətirirdi. Və s.

SİNAQ 10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
D	C	E	A	C	E	B	B	A	E	D	B	D	A	D	D	E	C	C	E	A	D
23		24		25		26		27													
156		2314		124		45231		1E2B3AC													

28	1-ci fikir doğrudur
	Fikrin əsaslandırılması: Mətdən də göründüyü kimi Ausburq şəhərində keçirilən iclasda Lüt-er düşüncələrinə görə Papanın müvəkkili kardinal Kaetan tərəfindən bidətçi adlandırıl- sa da, Almaniyanın bir sıra nüfuzlu şəxsləri tərəfindən müdafiə edilir.
	2-ci fikir yanlışdır
	Fikrin əsaslandırılması: 1525-ci ildə Almaniya- da başlayan kəndli üsyanında üsyançılar kilsə daxilində islahat aparmağın vacibliyini vurğulayan Martin Lüterin fikirlərindən yararlanırlar. M.Lüter isə bu üsyanın əleyhinə idi. Bu isə üsyanın təşkilatçısının M.Lüter olmadığını deməyə əsas verir.
	Və s. buna uyğun fikirlər

29	Tünd hərflərlə verilmiş ifadələr	Kontekstə görə həmin ifadələri əvəz edə bilən ifadələr	Tünd hərflərlə verilmiş ifadələri əvəz edə bilən ifadələrin başqa cümlədə işlədilməsi
	Məktəb	Həqiqi	Böyük çətinliklərlə dolu olan bu illər mənim üçün əsl həyat məktəbi oldu. Molla Nəsrəddin" jurnalı Azərbaycan ədəbiyyatında tamamilə yeni bir ədəbi məktəb yaratdı. Xanəndə öz ifasında Qarabağ muğam məktəbinin bütün incəliklərini nümayiş etdirirdi. Və s.
	Ocaq	Məcəzi	Küləyin təsirindən ocaqdan çıxan qığılcımlar ətrafa səpələnirdi. Çobanlar dağın ətəyində böyük bir ocaq qalayıb ətrafına toplaşmışdılar. Və s.
30	Səbəb	Hadisə	Nəticə
	1517-ci ildə Almaniyada indulgensiya (günahların bağışlanması haqqında kilsənin hər şəxsə verdiyi qəbz) satışına başlanılır.	M.Lüter öz etirazlarını "Doxsan beş tezis" adı altında Vittenberq kilsəsinin divarlarından asır.	M.Lüter izahat üçün Romaya çağırılır. M.Lüter bidətçi adlandırılır.